

Letnik LIII.
Ljubljana

1936 - II.
Februar

P. KRIZOSTOM:

Gospod, usmili se!

*Besneče valovje je padlo čez nas.
Zajel nas je ledenomrzli plaz.*

*Med nas je stopil sam Herod,
da nas povede v kraljestvo zmot,
da nam seže prav v srčno kri
in nam nedolžno lepo zdrobi.*

*Iz Betlehema kri je pljusknila
in vse je národe oskrunila.*

*Človeški rod je pobesnel.
Namesto bi jokal, se krohota vesel.*

*Ostudni smeh se v noč glasi.
Mar je to vpitje prelite krvi?*

*O le smejte se v predpustni čas!
Prišla bo kmalu svelloba nad vas.
Vam gre za čast in za denar.
V vaših očeh je vsakdo slepar,
ki se vam globoko ne klanja,
ki z vašim zvonom ne pozvanja.*

*Zakaj ne dvignete rok?
Zakaj ne rešite svojih otrok?
Matere iz Rome točijo ledene solze
viharji pa besne in besne
in pojo v predpustni čas — — —*

• • •

*»Gospod, usmili se nas!«
pred tabernakelj sem padel in dvignil oči:
»Knez miru si ti!
Dvigni ljudi iz prelite krvi.
Usmili se mladine neoskrunjene,
da v krivicah sveta ne umre!
Gospod, usmili se!«*

Spoštuj zapovedi

Prizor, ki ga gledamo na Svečnico v templju, nam kaže vsestransko Marijino pokorščino do božjih zapovedi. Evangelist sam se čudi tej ponižni in pokorni Dekli Gospodovi in bi rad tudi v naših srcih zbudil veselje do pokorščine, ki smo jo dolžni izkazovati svojemu Stvarniku. V kratkih, jedrnatih besedah, s katerimi slika dogodek Marijinega očiščevanja, nas vedno in vedno opozarja na njeno pokorščino do postave. Marija se podvrže očiščevanju po Mojzesovi postavi; z božjim Detetom gre v tempelj, ker je tako pisano v postavi Gospodovi; Bogu prinese dar, kakor je rečeno v Postavi. Marija je tedaj dopolnila vse, kar in kakor je zahtevala postava. Iz njenega zgleda si zlasti mi otroci sv. Frančiška vzemimo nauk za svoje vsakdanje življenje, čigar temelj morajo biti božje zapovedi.

Božje zapovedi — temelj življenja.

Zakonike narodov, tako približno piše veliki kardinal Faulhaber, so državniki tekom časa vedno izpreminjali, izpopolnjevali ali jih z novimi nadomestili. Njih slava je bila kakor cvetlica na polju (Iz 40, 6) in kakor pisava pisana v sneg. Je pa še druga knjiga postav in zakonov, ki razodeva veličast Boga, zasekana z božjim prstom v kamen (2 Mojz 31, 18), neizpremenljiva ustava vsega нравnega življenjskega reda, ki ni bila v teku tisočletij niti za črkico predelana in je še danes v veljavi. V mislih imam mali zakonik deseterih božjih zapovedi. Samo deset jih je, torej jih lahko na prstih seštejemo. In vendar je ta majhna knjižica postav z deseterimi paragrafi kamen preizkušnje o нравni vrednosti in pravni obveznosti vseh državnih postav in vseh pravnih listin, vseh pogodb in vseh ustav. Kjerkoli stoji človeška postava v nasprotju z eno samo izmed deseterih božjih zapovedi, nas ne veže v vesti; zakaj Bogu moramo biti bolj pokorni kakor ljudem (Apost. del. 5, 29).

Vsak šoloobvezni otrok zna deset božjih zapovedi na pamet, in vendar so te misli Boga neizmerno globoke. Tudi največji bogoslovci jih ne morejo do dna razmisliti, tudi največji svetniki jih ne morejo doseči v njihovih najvišjih ciljih. Te zapovedi so temelj нравnosti človeške družbe, so vir, ki iz njega prihaja odrešenje javnemu življenju in blagostanju.

Gledamo, kako se maje toliko poveljevana kultura modernih držav in kako se stresa zemlja kakor ob dnevih potresa. Zato je potrebno, da opozorimo na skalo, na kateri ne sloni samo blagostanje posameznih ljudi, ampak tudi blagostanje narodov. Kreпки, lapidarni stavki teh zapovedi presegajo vse zapovedi, ki so jih sploh kdaj dali ljudje, saj so delo božje in ne človeško. Tudi v Novi Zavezi so božje zapovedi katekizem, ki nas uči, kako naj Bogu dopadljivo živimo. Kristus jih je namreč potrdil in prevzel v svoje kraljestvo (Mt 19, 16. 19).

Od let svoje otroške dobe dalje smo navajeni, da razmišljujemo in presojaemo desetero božje zapovedi kot ogledalo posamezne duše, kot zvezde vodnice našega osebnega življenja. Prav! Toda prezreti ne smemo, da so te zapovedi, najprej dane in proglašene celemu narodu, tudi podlaga, na kateri morajo ljudstva graditi svoje družabno življenje in svoj družabni red. Tudi narodi si morajo v tem ogledalu izpraševati svojo vest, v tej šoli se morajo učiti spoznavati pota Gospodova. Dejstvo, da so bile zarežane v dve kameniti plošči, izraža njihov javni in državno-pravni, monumentalni značaj.

Samo nekatere si ogledajmo!

Kako slovesno in veličastno se glasi uvod k prvi in vsem drugim zapovedim: »JAZ SEM GOSPOD, TVOJ BOG!« Pred tem velikim Gospodom božjim mora pasti v prah vsaka človeška veličina in klicati: »Govori, Gospod, tvoj hlapec poslušaj!« (Kralj 3, 9). — »Jaz sem Gospod, tvoj Bog, NE IMEJ TUJIH BOGOV POLEG MENE.« Edino pravi Bog je zrušil vse malike starega sveta in poganstva. Ni ga ljudstva, ki bi imelo pravico te malike zopet dvigniti na prestol. Nobeno ljudstvo ne sme imeti svoje države za boga, kakor da bi bila država edini vir prava. Nobeno ljudstvo ne sme imeti narodnosti za malika. »Jaz sem Gospod, tvoj Bog! Ne imej tujih bogov poleg mene!«

Pravi božji blagoslov za družabno življenje je tretja zapoved: »PO-SVEČUJ SOBOTNI DAN (praznik, nedeljo)!« »Šest dni delaj in opravljaj ves posel tvoj, a sedmi dan je čas počitka Gospodu, Bogu tvojemu; v njem ne opravljaj nobenega dela ne ti, ne sin tvoj, ne hči tvoja, ne hlapec tvoj, ne dekla tvoja« (2 Mojz 20, 10). — Strokovnjaki v narodnem gospodarstvu in v skrbstvu za javno zdravje so že od nekdaj občudovali globoko socialno modrost zapovedi o nedeljskem počitku. Po tej zapovedi ima torej vsak človek, tudi bogatin, dolžnost, da dela. Na drugi strani pa imajo posli, nastavljeni in delavci pravico do dneva počitka. V sedanjem času, ko je delo pogostokrat prenapeto in ko ljudje pozabljajo v tej nervozni gonji samega sebe ter puste, da propada njihovo dušno življenje in življenje družine, je tretja božja zapoved pravi blagoslov naroda. Dan počitka, kot dan Gospoda, Boga tvojega, naj razliva po službi božji v dnevno vrvenje žarek večne luči in večnega življenja, naj zbira k skupni službi božji vse: bogate in uboge, vse stanove, cel narod.

Četrta božja zapoved: »Spoštujej očeta in mater« razglša oblast v družinskem in javnem življenju ter dolžnost pokorščine do te dvojne oblasti. S tem je zgradil Bog nov steber družinskega in družabnega reda. Naj bi se ljudje vedno zavedali, da pade brez oblasti vsak družabni red iz tečajev. Seveda morajo tudi osebe, ki imajo oblast, spoznati in uvideti, da državna oblast ne izhaja od ljudstva, ampak od zakonodavca četrte božje Zapovedi, od Boga, in da so oblasti, ki so, postavljene od Boga.

Šesta božja zapoved: »Ne prešestvuj« je za družabno življenje naroda zapoved zvestobe, zapoved svobode in prostosti, zapoved življenja. Zapoved zvestobe, ker je bila dana kot varstvo medsebojne zvestobe poročenih in čistega življenja neporočenih, torej kot varstvo zibelke zdravja in moči vsakega naroda. — Zapoved prostosti in svobode, ker zdrobi verige strasti in odpravlja suženjstvo duš. — Zapoved življenja, ki hoče odstraniti tiste grehe, ki uporabljajo življenjski sok naroda in postanejo grobokopi tudi najbolj številnega ljudstva. Ljudje dvajsetega stoletja! »Ako boste živeli po mesu«, ako boste s svojimi postavami olajševali ločitve zakonov in trpeli javno nemoralo, »boste umrli«. »Ako pa boste z duhom morili dejanje mesa«, varovali v duhu šeste božje zapovedi vire življenja, »boste živeli« (Rim 8, 13).

Zadnji dve zapovedi: »Ne želi svojega bližnjega žene, ne želi svojega bližnjega blaga« ste višek nauka o нравnem življenju. Vsa vzgoja in samovzgoja se mora dovršiti v notranjosti človeka kot vzgoja vesti, ako hočemo, da ne bo naša kultura in naš napredek samo blek in zunanji belež na pobeljenih grobovih. Ni zadosti, da se človek varuje grešnih besed in dejanj, ampak mora izruvat iz srca tudi najbolj globoke korenine slabega. Misli so svobodne pred državnimi po-

stavami, pred božjo postavo niso. V tej točki se božje postave nedosegljivo dvigajo preko človeških postav. Časi se bodo šele tedaj izboljšali, ko bodo ljudje postali boljši. Ljudje pa bodo postali boljši tedaj, ako bodo šolali svojo vest in jo vzgajali na temelju božjih zapovedi.

Prisega in pravica, spoštovanje dela in oblasti, družinska sreča in zdravje naroda, pravičnost in odkritosrčnost, najvišje vrednote družabnega življenja stoje in padejo z deseterimi božjimi zapovedmi. Gorje ljudstvu, ki razbija sinajski plošči božjih zapovedi! Njegov delež bo: namesto reda prevrat, namesto miru vojna, namesto čistosti usoda Sodome, namesto napredka počasni samomor.

Dolžnost tretjerednikov.

Z vso dušo se bomo kot kristjani oklenili božjih zapovedi in si na njih gradili svoje osebno in družinsko življenje. Po zgledu presvete Matere in Device bomo voljo svojega Stvarnika v vseh razmerah življenja točno in z veseljem vršili. Kot otroci sv. Frančiška bomo pa storili več.

Nekoč so zajeli roparji v temnem gozdu sv. očeta Frančiška. Njegova prav posebna osebnost, njegova veselost, ki je ni mogla motiti nobena stvar, je vzbudila pozornost roparjev. Vprašali so Frančiška, kdo je. In glej, kakor ves njegov nastop, je bil nenavaden in poseben tudi njegov odgovor: »Glasnik sem velikega Kralja.« Prelepa in značilna je bila ta beseda, ki nam je pokazala ves lepi značaj serafinskega očeta. Vse svoje življenje je bil glasnik velikega Kralja. Skozi svet je šel in po svetu hodil, da je oznanjeval božjo velikost in božjo dobroto, da je navduševal ljudi za slavo božjo in ljubezen do Boga.

Tako morajo delati vsi Frančiškovi otroci. V red niso poklicani samo, da bi sebe posvetili. Ne, ampak člani Tretjega reda morajo biti udarna sila sv. Cerkve, borci za vse, kar je dobro in prav. Duh apostolata spada nujno k bistvu Tretjega reda. In od tega duha apostolata pričakuje sveta Cerkev vprav v današnjem času od Tretjega reda toliko dobrega, toliko blagoslova.

Duh apostolata se mora v vsakem članu Tretjega reda najprej razodevati v zasebnem življenju kot velesila dobrega zgleda.

Ako člani Tretjega reda ponižno in tiho, toda zvesto in vestno ter vztrajno izpolnjujejo sv. Vodilo, predpise o gorečnosti in stanovitnosti v sveti veri in o podležnosti do rimske cerkve in apostolskega sedeža (I, 1), ako z veseljem opravljajo dnevne molitve, zlasti molitve pred jedjo in po jedi, so vsak dan pri sv. maši ter redno in pogosto prejemajo sv. zakramente (II, 3. 5. 11), ako dajejo v domačem in družinskem življenju dober zgled resnično krščanskega, Bogu vdanega življenja (II, 8), ako skrbno gojijo usmiljenje, dobrosrčnost, blagovoljno ljubezen do vseh članov Tretjega reda in do drugih ter posredujejo, da se spori pomirijo (II, 9), ako to in vse drugo, kar predpisuje sv. Vodilo izvršujejo, ne zato, da bi dopadli ljudem, ampak iz čiste in iskrene ljubezni do Boga, potem je vsaka tretjeredna skupščina sama po sebi božje mesto, ki se daleč na okrog vidi, je kvas, ki prekvasi življenje, je sol družbe po tihi, a gotovo in dobro delujoči velesili dobrega zgleda.

»Naj sveti vaša luč pred ljudmi, da bodo videli vaša dobra dela in slavili vašega Očeta, ki je v nebesih.« Dajte svetu to, po čemer zlasti dandanes tako hrepeni, dajte mu zgled pristnega Frančiškovega duha, ki se razodeva v dejanju in življenju.

Stara zaveza

Med vsemi narodi so bili Hebrejci najsrečnejši in najnesrečnejši. Njih zgodovina je misterij¹, ki se začenja z idilo² v raju veselja in konča z žalostjo na morišču.

Njih prva roditelja so iz ila naredile svetle roke božje in ju postavile čez paradiž, deželo plodnega večnega poletja, sredi med rekami, kjer so viseli sadovi bogatega vzhoda in se sočnati povešali v senci novih listov, da si jih dosegele z rokami. Nad njimi je z vsemi svojimi zvezdami bdelo nebo, sveže po nedavnem stvarstvu, šele nekaj dni razsvetljeno, nebo, ki se še ni pooblačilo, ki ga še niso ranili bliski in mu ni bilo konca s sončnimi zatoni.

Oba bi morala ljubiti Boga in drug drugega; to je bila prva zaveza. Nobenega napora, nobene boleti, nista poznala smrti in strahu pred njo.

Prva neposlušnost je prinesla prvo kazen: pregnanstvo. Mož je bil obsojen na delo, ženi je bilo usojeno roditi. Delo je naporno, a daje žetev za plačilo; porod je muke poln, a prinaša veselje z otroki. Ali tudi teh bornih in nepopolnih radosti je bilo brž konec, kakor listov, ki se jih lotijo gosenice.

Brat je prvič ubil brata. Človeška kri je orosila zemljo, trohnela in širila zadah po grehu. Hčere človeške so se združile s sinovi božjimi in rodili so se iz njih velikani, divji lovci, ubijalske zverine, ki so pretvorile svet v krvavi pekel.

Tedaj je Bog poslal drugo kazen. Da bi umil zemljo v neizmernem krstu, je s hudobijami vred potopil vse ljudi v vodah potopa. Samo eden, pravični, je bil otež in z njim je Bog sklenil drugo zavezo.

Z Noetom se začenjajo stari, lepi časi očakov; bili so pastirji skitanci, stoletni glavarji, ki so se potikali med Kaldejo in Egiptom, iščoč pašnje, studencev in pokoja. Niso imeli stalne domovine, ne hiš in ne mest. V karavanah, dolgih kakor vojske, so za seboj vodili svoje rodovite žene, ljubeče sinove, vdane snahe, nešteto vnukov, otroke vnukov, poslušne hlapce in dekletke, bodljive in rjoveče bike, krave z napetimi sesci, razposajene rdeče teličke, ovne in kozle, ki se po vonju ne prenašajo, potrpežljive ovce, velike, prstenorjave kamele, tovarno živino z jakimi hrbti, koze z visoko dvignjenimi glavami, ki nestrpno bijejo z nogami, potem v tovorih skrite zlate in srebrne posode ter družinske svetinje iz kamna in kovine.

Ko so prišli na določeni kraj, so razpeli šotore v bližini vodnjaka in ožak je sedel zunaj v senci hrastov ali murev in gledal po širnem šotorišču, iznad katerega se je dvigal dim ognjev zaeno z navzkrižnimi glasovi žená in črednikov, z mukanjem in meketom živali. In ožak se je radoval v svojem srcu, ko je videl te mlade ljudi in te otroke, ki so vsi njegove krvi, in vse te črede, ki so njegove, in zarod človeški in zarod živalski, ki se množita od leta do leta.

Zvečer se je ozrl kvišku in pozdravil prvo zgodnjo zvezdo, ki je zažarela kakor bel ognjič na grebenu holma in včasih je pač tudi njegova snežnobela nakodrana brada zablestela v medlem svitu lune, ki jo je bil že nad sto let vaje gledati na nočnem nebu.

¹ Misterij pomeni gledališko igro, katere snov je vzeta iz svetega pisma.

² Z idilo je mišljen ljubek prizor iz preprostega življenja, skratka prvotno življenje v raju.

Semertja ga je prišel obiskat angel Gospodov in pogostili so ga pri njegovi mizi, preden je opravil svoje poslanstvo, ali je prišel celo Gospod sam v opoldanski vročini, oblečen v popotnika, in je sedel s starcem v senci šotora in sta se razgovarjala iz obličja v obličje kakor dva prijatelja iz mladih let, ki sta se sešla, da pokramljata o svojih doživljajih. Poglavar rodu in gospodar hlapcev je sam postal hlapec, da posluša ukaze, nasvete, obljube in napovedi svojega božjega Gospodarja. In sklenila se je med Jahvetom³ in Abrahamom tretja zaveza, svečanejša od prvih dveh.

Sin očakov, ki so ga bratje prodali za sužnja, se v Egiptu visoko povzpne in pokliče k sebi vse svoje: Hebrejci mislijo, da so našli domovino in se množe v Egiptu po številu in bogastvu. Toda zapeljati se dajo egiptovskim bogovom in Jahve jim pripravi tretjo kazen. Egipčani, nevoščljivi, jih spravijo v bedno sužnost. Da bi kazen dlje trpela, zakrknje srce faraonu⁴, toda končno jim pošlje drugega rešnika, ki jih povede iz kraja muk in blata.

Preizkušnje vendarle še ni konec. Skoz štirideset let se klatijo po puščavi: pot jim kaže podnevi oblak dima, ponoči ognjen steber. Bog jim je obljubil čudovito deželo, bogato rastlinja in vode, polno vinogradov in oljčnih gajev, zdaj pa nimajo vode, da bi jo pili, in ne kruha, da bi se nasitili, in radi bi zopet nazaj k čebuli in egiptovskim malikom. Bog stori, da priteče voda iz pečine in se mana⁵ in prepelice usujejo izpod neba, toda Hebrejci trudni in nestrpni, izdajo svojega Boga in naredi si zlatega teleta ter ga molijo. Mozes, žalosten kakor vsi preroki, ne umevajo ga kakor nobenega rešitelja, neradi gredo za njim kakor za slehernim odkriteljem novih dežel, s težavo vleče s seboj uporno in prepirljivo trumo in prosi Boga, naj ga zaziblje v večno spanje. Toda Jahve hoče na vsak način skleniti s svojim ljudstvom četrto zavezo. Mozes stopi z gore v dimu in gromu z dvema kamnitima tablama, ki je nanje sam prst božji zapisal desetero zapovedi.

Mozes ne bo videl obljubljenega dežele, novega paradiža, ki naj ga osvoje namesto izgubljenega. Toda božja obljuba se izpolni: Jozue in drugi junaki prekoračijo Jordan, vdero v deželo Kanaan in premagajo ljudstva; mesta padajo ob donenju trobent; Debora lahko poje svojo zmagovalno pesem. Ljudstvo pelje s seboj Boga vojnih trum, skritega za stenami šotora, na vozu, ki ga vlečejo voli. Toda številni so sovražniki in nočejo se umakniti novim prišlecem. Hebrejci so zdaj to, zdaj ono, pastirji in roparji, zmagovalci, ko se drže določil postave, premaganci ko pozabijo nanje.

Velikan z nikoli ostrženimi lasmi pobije na tisoče Filistejcev in Amalekitov, toda ženska ga izda: sovražniki mu iztaknejo oči in goniti mora mlinski kamen. Ljudstvu pa ni do samih junakov, ono hoče kraljev. Mlad mož iz rodu Benjaminovega, visok in lepo raščen, na potu za izgubljenimi oslicami svojega očeta, sreča preroka, ki mu na glavo vlije svetega olja in ga stori za kralja čez vse ljudstvo. Savel, dozorel v silnega vojščaka, potolče Amonite in Amalekite ter ustanovi mogočno vojaško kraljestvo, ki je v strah sosedom. Toda isti prerok, ki ga je mazilil za kralja, se razsrdi nad njim in vzbudi mu tekmeča.

David, mlad pastir, usmrti silo velikega kraljevega sovražnika, z igranjem na plunko blaži kralju divjo žalost, nakloni si ljubezen kralje-

³ Jahve; s tem imenom so Izraelci (= Hebrejci) označevali Boga.

⁴ Faraon = naslov egiptovskih vladarjev v starem veku.

⁵ Mana je skupno ime za različne užitne proizvode vzhodnih rastlin; tu predstavlja mana telesno jed, ki jo Bog na čudežen način pošlje gladujočim v puščavi, se razlikuje od običajne mane ter je prispodoba za sv. obhajilo, ki je naša dušna hrana.

vega prvorojenca, kraljevo hčer dobi za ženo in sprejet je med kraljeve poveljnike. Toda Savel, sumen in besen, ga hoče usmrtiti. David se skriva po gorskih votlinah, postane roparski poglavar, gre služiti k Filistejcem in ko ti na gričih Gelboe premagajo in ubijejo Savla,⁶ zakraljuje on nad vsem Izraelom. Smeli ovčar, velik kot pesnik in kralj, toda krvoloč in pohoten, si postavi v Jeruzalemu hišo in s pomočjo svojih junaških giborimov⁷ premaga in podvrže sosednje kralje. Tedaj se prvič zboje Hebrejca. Iz stoletja v stoletje si bodo želeli nazaj Davida in upali na katerega njegovih potomcev, da jih reši ponižanja.

David je kralj meča in pesmi; Salomon je kralj zlata in modrosti. Davkoplačevalci mu donašajo zlata v hišo; z zlatom krasi prvo razkošno

Robert Leinweber, Kajn in Abel

svetišče Jahveta; ladje pošlje v daljnji Ofir⁸, da poiščejo zlata; kraljica iz Sabe položi predenj vreče zlata. Toda ves sijaj zlata in modrosti Salomone ne more obvarovati kralja nečistosti in kraljestvo razsula. Ljubi tuje žene in moli njih malike. Bog prizanaša njegovi starosti, spominjajoč se njegove mladosti, toda kakor hitro umrje, razpade kraljestvo in nastopijo temna in sramotna stoletja propada. Zarote v palačah, umori kraljev, upori poveljnikov, nesrečne vojne med bratskimi plemeni, časi nesramnega malikovalstva s kratkimi presledki obžalovanja polnijo stoletja razkola. Vstajajo preroki v svarilo, a kralji se ne menijo zanje ali jih napode. Sovražniki Izraela si zopet opomorejo; Feničani, Egipčani, Asirci in Babilonci zdaj pa zdaj navalijo na obe kraljestvi, jih obdavi in končno, nekako šest sto pred Kristusovim rojstvom, je porušen Jeruzalem, porušen Jeruzalem, porušeno je svetišče Jahvetovo in Hebrejce odpeljejo v sužnost k vodam babilonskim. Mera nesreč in grehov je do vrha polna in isti Bog,

⁶ V resnici se Savel sam nasadi na meč in ranjen prosi vojaka, naj ga umori, ker je v strahu, da bi ga ne zasramovali in umorili Filistejci.

⁷ Giborimi — izbrani vojščaki.

⁸ Zlatá bogata dežela Ofir nekje ob Rdečem morju, najbrž v južni Arabiji.

ki jih je rešil egipčanske sužnosti, jih izroči v sužnost Babiloncem. To je četrta kazen, najstrašnejša od vseh, ker ji ne bo konca. Odtlej bodo Hebrejci vedno, za vselej razkropljeni med tujci in pod jarmom tujcev. Nekateri od njih se povrnejo, da znova sezidajo Jeruzalem in njegovo svetišče, toda v deželo planejo Skiti, podjarmijo jo Peržani, osvoje Grki in nazadnje, po poslednjem junaštvu Makabejcev, pride pod neko arabsko barbarsko rodovino, podvrženo Rimljanom.

To ljudstvo, ki je toliko stoletij živelo v puščavi svobodno in bogato, ki je nekoč vladalo kraljestva in se je pod varstvom svojega Boga štel za prvi narod svoje zemlje, je zdaj, ko mu tujci nalagajo davek in desetino, polagoma postal igrača plemen, Job med narodi. Po Kristusovi smrti pa bo njegova usoda še grenkejša: Jeruzalem bo drugič porušen; v opustošeni deželi ne bo nihče ukazoval razen Grkov in Rimljanov; poslednji ostanki Izraela se bodo razpršili po vsej zemlji kakor cestni prah, ki ga naprej zanaša južni veter.

Nobenega ljudstva ni Bog tako ljubil in tako kruto kaznoval. Bilo je izvoljeno, da bo prvo, in je postalo suženj zadnjih; hrepenelo je po lastni in zmagovalni domovini in je bilo izgnano in zasušeno v domovini drugih.

Dasi bolj pastirji nego vojščaki, niso nikoli živeli v miru ne med seboj ne z drugimi. Vojskovali so se s svojimi sosedi, s svojimi gosti in svojimi poglavarji; vojskovali so se s svojimi preroki in s samim Bogom. Od hudobij skvarjenim, ki jih vladajo ubijalci, izdajalci, prešuštniki, krvosramneži, prekupčevalci cerkvenih služb in malikovalci, rode žene v njihovih hišah vendarle najpopolnejše svetnike vzhoda: pravičnike, svarilce, puščavnike in preroke. Končno se je iz njih rodil oči novih svetnikov, oni, ki so ga pričakovali vsi preroki.

To ljudstvo, ki ni imelo svoje lastne metafizike⁹, svoje znanosti, ne svoje glasbe, kiparstva, slikarstva ali stavbarstva, je ustvarilo največje pesništvo starega veka, umetnost, blestečo od zanosa v psalmih in pri prerokih, čudovito nežno v zgodbah o Jožefu in Rut in plamenečo od strasti v nočeh visoke pesmi.

Zraslo med divjaki ob češčenju bogov v tistih krajih začne ljubiti Boga, edinega in vsem skupnega očeta; lakomno pa zemlji in zlatu slavi v svojih prerokih prve zaščitnike ubožcev in se povzpne tako visoko, da prezira bogastvo. Isto ljudstvo, ki je na svojih oltarjih klalo človeške žrtve in pomorilo cela mesta nedolžnih, je dalo učence njemu, ki uči ljubiti sovražnike; to ljudstvo, ljubosumno na svojega ljubosumnega Boga, nikoli ni zvesto hitelo za drugimi bogovi; od njegovega svetišča, trikrat zgrajenega in trikrat porušenega, je ostalo le malo zidovja, komaj toliko, da lahko nekaj jokajočih tja prisloni glavo ter skrije solze.

Toda to ljudstvo neumljivo in zagonetno, nadčloveško in usmiljenja vredno, prvo in poslednje med vsemi, najsrečnejše in najnesrečnejše od vseh, dasi suženj narodov, še gospoduje nad narodi z denarjem in z besedo; dasi že stoletja nima lastne domovine, je vendarle med gospodarji vseh dežel; dasi je umorilo svojega največjega sina, je s to krvjo na dvoje razkosalo svetovno zgodovino in ta rod morilcev božjih je postal najnesramnejši, toda najsvetejši med vsemi narodi.

⁹ Nauk o nadnaravnem.

Če odšteješ, kar si podedoval in kar se ti je darovalo, koliko potem ostane, kar si pridobil sam.

Wibbelt.

Če imaš razglašeno glasbilo, vsaj nikar ne igraj nanj.

Wibbelt.

Blažena Angela

Vdova III. reda

Mestece Foligno leži v srednji Italiji in je slavno po dokaj odličnih možeh in ženah, katerim je tam tekla zibelka.

Tudi blažena Angela je tukaj zagledala luč sveta ob koncu 13. stoletja v naročju plemenite rodbine folinjskih patricijev. V prvih dekletskih letih se je predala z mladostnim ognjem radostim in zabavam tega sveta. Nato se je poročila in živela lahkotno življenje mlade plemiške dame, kakor je bila navada v tistih dneh.

Zgodilo pa se je ob neki priliki, na kakšen način je do tega prišlo, nam zgodovina ne pove, da je mlada gospa po posebnem božjem dopuščenju prav živo videla svoje grehe in spoznala plitvost svojega življenja. Ta privid jo je napolnil s svetim strahom pred pogubljenjem. Odločila se je, da gre k spovedi, toda iz bojazni pred ponižanjem, je svoje najhujše grehe zamolčala, češ, bom pa drugič že kako uredila. Toda vest ji ni dala miru; očitki vesti so postali bolj in bolj grenki in tako se je zatekla k sv. Frančišku in prosila njegovega varstva. Nato se je odločila za dolgo in popolno spoved. Od tistega dne je bila kot prerojena. Na priprošnjo preblazene Device je po lastni izpovedi zadobila »veliko iskrenost v ljubezni do Boga, in hrepenenje, da bi vse Zanj darovala, je napolnjevalo njeno notranjost«.

Kmalu za tem so sledile težke preizkušnje. V kratkem času ji je umrla mati, nato soprog in naposled še otroci. Angela je razumela, da je to božje usmiljenje, ki jo vodi po trnjevih potih pokore. Z junaško dušo je vse to vzela na svoja šibka ženska ramena in kmalu za tem docela prelomila s svetom ter stopila v III. red. Zaeno z nekaj enako mislečimi je živela življenje uboštva, molitve in ljubezni do bližnjega. Vedno bolj se je zatapljala v premišljevanje trpljenja Gospodovega. Nekoč ji je Gospod v zamaknjenju pokazal svoje božje srce kot gotovo zavetje v vseh viharjih življenja. Nedolgo za tem je doživela sama hude viharje in najbolj zoperne izkušnje. Po dolgih bojih je izprosila svoji duši mir, odslej je bilo sv. obhajilo njena edina hrana. Leta 1309 je zatisnila zemeljske oči in odšla v blaženo večnost.

Premišljevanje. Vsaka skušnjava je v bistvu le preizkušnja, večkrat bitka, in vendar potrebna. V knjigi Mozesovi beremo: »Gospod vaš Bog vas preizkuša, če ga ljubite iz celega srca in iz vse duše.« Po prestanih preizkušnjah ima človek veliko zasluženje pred Bogom in tudi notranjo radost.

Skušnje človeku služijo, da spozna samega sebe. Tomaž Kempčan pravi: »Skušnja pokaže, kaj prav za prav smo.« Marsikdo je mislil, da je močan, pa je moral spoznati, kako ga je skušnjava našla majhnega in nezanesljivega. Tako postane človek ponižnejši, skromnejši in previdnejši, zlasti pa nikoli ne bo sodil trdo o bližnjem.

Skušnje nas tudi približajo Bogu. Človek ob takih trenutkih spozna, kako je slaboten brez božje roke. Blažena Angela je večkrat rekla: »Spoznati samega sebe in spoznati Boga, to je popolnost človekova. Brez tega še tako globoko premišljevanje nima nobene vrednosti.«

Veselite iščemo vsi, najdejo ga pa le otroci in njim enaki.

Wibbelt.

Čistost in spokornost sv. Frančiška

(Nadaljevanje.)

Vsled tega prav tako čistega kakor modrega mišljenja je pisal Frančišek dvanajsto poglavje starejšega redovnega vodila: »Vsi bratje, kjerkoli so in kamorkoli gredo, naj se varujejo pregrešnih pogledov in pogostega občevarja z ženskimi osebami in nihče naj se z njimi sam ne posvetuje. Duhovniki naj spoštljivo z njimi govorijo, če jim nalagajo pokoro ali jim dajejo kakršenkoli duhovni nasvet. In nobena ženska oseba naj kakemu bratu ne obljublja pokorščine, ampak naj potem, ko ji je bil dan duhovni nasvet, vodi spokorno življenje, kjerkoli želi. Pazimo in ohranimo čiste vse ude, kajti Gospod pravi: »Vsak, kdor gleda žensko, da jo poželi, je že prešuštoval z njo v svojem srcu.« (Mt 5, 28.) In v svojem končnem vodilu določuje ustanovnik, gotovo s pomočjo cerkvenopravno preizkušenega redovnega protektorja takole: »Trdno zapovedujem vsem bratom, naj nimajo sumljivega občevarja in posvetovanja z ženskimi osebami, in da naj ne hodijo v samostane redovnic, razen tistih, katerim je apostolski sedež stolice dal posebno dovoljenje. Tudi botri moških ali žensk naj ne bodo, da po ti priložnosti mej brati ali od bratov pohujšanje ne nastane.«

Celo glede »Ubogih gospá sv. Damijana« je predpisal Frančišek bratom najstrožjo zadržanost, da, v občevarju s klarisami naj bodo še toliko bolj previdni, ker so one radi tega, ker spadajo k istemu redu, manjšim bratom še posebno blizu. Njihovo vodstvo je zaupal svetnik samo takim bratom, ki so bili preizkušeni po dolgem čednostnem življenju in so se le neradi dali določiti za to službo. Nepotrebne obiske pri sestrah je brez prizanesljivosti kaznoval in se je celo sam zelo redko in iz važnih vzrokov prikazal v samostanu.

Vsi ti strogi predpisi pa nimajo nič opraviti s kakim sovraštvom do žensk ali s kakim podobnim pretiravanjem, marveč so bili narekovani izključno le radi skrbi za lastno in tujo nedolžnost. Prav tako nežna kakor sveta prijateljstva Frančiškova s Klaro Asiško in z Jakobo iz Setesolija to dokazujejo.

Za Klaro je bil celo svoje življenje v najboljšem pomenu očetovski prijatelj. Njegovo načelo je bilo, da je eden in isti duh njega in njegove brate, kakor na drugi strani Klaro in njene hčerke iz sveta pripeljal in jih naj zato tudi stalno družijo. Ko so se bratje vsled tega čudili, zakaj služabnice Kristusove tako redko razveseli s svojo telesno navzočnostjo, jim je odgovoril: »Ne mislite morda, da jih ne ljubim popolnoma. Če bi ne bilo dovoljeno jih v Kristusu ljubiti, bi bilo še manj dovoljeno jih s Kristusom zaročiti. Če bi jih ne bil poklical v redovni stan, bi jim ne bil storil nobene krivice; če bi jih pa zapustil, potem ko sem jih poklical, bi bila to največja trdosrčnost. Če jih kljub temu tako redko obiščem se to zgodi le vam v zgled, da boste vi storili, kakor sem jaz storil.«

Ko je bila sv. Klara vsled teh vedno redkejših obiskov pri sv. Damijanu vznemirjena, češ, da bi jo duhovni oče utegnil popolnoma zapustiti, ji je Frančišek pisal sledeče vrstice: »Ker ste po božjem navdihu postale hčerke in služabnice najvišjega Kralja, nebeškega Očeta in ste se z izvolitvijo življenja po popolnosti evangelija zaročile s Svetim Duhom, zato hočem za vas pridno skrbeti in se na prav poseben način za vas brigati, in obljubljam, da bom to vedno storil sam ali po svojih bratih, kakor to

zanje delam.« To obljubo je zvesto držal do svoje smrti in jo je umirajoč še posebej položil na srce svojim bratom.

Prav tako zvesto in močno prijateljstvo ga je vezalo z Jakobo iz Setesolija. Ta zelo plemenita in svetniška Rimljanka je vsled svoje moške čednosti in vsled svoje dobrotljivosti do reda zaslužila posebno ljubezen Frančiškovo. Ona mu je bila s celim svojim srcem tudi s svoje strani do smrti vdana. Frančišek se zato ni hotel prej od sveta ločiti, dokler se ne bi od nje poslovil. Nekaj dni pred svojo smrtjo je dal na njo pisati pismo, v katerem jo je prosil, naj čimprej pride k njemu in mu prinese gotove stvari za njegove zadnje ure in za njegov pogreb. V trenutku, ko je brzi sel bil pripravljen za pot v Rim, je bilo slišati pred samostanom glasno cepetanje konj in moški glasovi; in ko je vratar odprl vrata, je stala pred vrati Jakoba s svojimi sinovi in številnim spremstvom. Pri tej novici je vzkliknil Frančišek, skoro ves iz sebe od veselja: »Blagoslovljen bodi Bog, ki si poslal sem gospo Jakobo, našega brata. Odprite ji vrata in peljite jo notri, kajti prepoved ženske spuščati v samostan za brata Jakobo ne velja.« Svidenje obeh prijateljev je bilo ganljivo. Jakoba je prav vse one stvari prinesla s seboj, za katere jo je Frančišek hotel prositi v svojem pismu: mrtvaške sveče, blago pepelnate barve za pokritje njegovega trupla, platno za njegov obraz in blazino za mrtvaški oder. V svoji prozorni ljubezni tudi ni pozabila prinesiti s seboj ono jed, ki jo je svetniku običajno nudila v Rimu. Frančišek je bil vsled obiska tako okrepcan, da se je zdelo, kakor da je nanovo zaživel. Povedal pa je svoji dobrotnici natančno svoj dan smrti in jo prosil za zadnjo uslugo ljubezni, naj ostane tu do njegovega pogreba.

V resnici zgledno uravnanje razmerja do drugega spola kakor se spodobi za manjšega brata! Zgledna skromna zadržanost kakor tudi viteško spoštovanje do vsakega ženskega bitja. Zgledna pa tudi vestna skrb za zveličanje zaupanih duš, kakor tudi hvaležno spoznanje za prejete dobrote. In nad vsem zgledna brezobzirna strogost, s katero Frančišek navaja svoje brate naj beže pred vsakim nesvetim ali pohujšljivim razmerjem, da tako trdno zasidrajo svojo nedolžnost v Bogu.

P. INGBERT NAAB O. M. CAP. — P. MARKO FIŠER O. M. CAP.:

Božji služabnik dr. p. Viktricij Weiss

Ko je Anton končal gimnazijo, se še ni takoj odločil, kateri stan naj si izvoli. Globoko v duši je pač čutil veselje do duhovskega stanu. A misel, da morda oče želi, naj bi se posvetil zdravilstvu, ga je ovirala pri volitvi. Kakor hitro pa je zaznal, da oče nima nobene posebne želje glede poklica, mu je volitev lahka postala. Sklenil je, posvetiti se duhovski službi. V njegovem dnevniku sicer najdemo, da ga je nekaj časa obhajala misel, da bi se bolnikom posvetil. Ta ideja je izvirala iz njegove ljubezni polnega srca do bližnjega. Odtod prejšnja misel na zdravniški poklic, ki lajša bedo bolnikom. Po končanih velikih počitnicah se je podal Anton na visoko šolo. Kadar mladeniči dospejo na visoko šolo, kaj lahko zajdejo v nekako dušno krizo življenja, bodisi, da to opazijo ali pa ne. Bogato nadarjeni dijaki so navadno silno radoznali. Vse hočejo vedeti, razumeti. Če so doma temeljito versko vzgojeni, se jim niti ne sanja o raznovrstnih vprašanjih, ki jih začnejo na visoki šoli vznemirjati. Popolnoma nov svet se jim odpre. Šele po daljšem času se umirijo ter najdejo pravo pot skozi življenje akademika.

Mnoge so nevarnosti za versko prepričanje. Učenost kaj rada mlade duhove naredi preveč samozvestne v presojanju nadnaravnih vprašanj brez vodstva svete vere. Vseučilišče v Monakovem je prej veljalo kot zelo krščansko in versko. Od l. 1860. pa se je začelo kazati vedno bolj nasprotno verskim načelom. Kje naj iščemo vzrok? Stari liberalizem je slutil kakšen propad ga čaka. Ustrašil se je krasnih zmag krščanskih načel v umetnosti in nanosti. Treba torej protinapada. In res je liberalizem napravil javen, vseobčen napad v Nemčiji, v Franciji, Belgiji, Španiji in v Švici. Posrečilo se mu je, da si je pridobil nadvlado na vseh poljih javnega življenja. Ta zmaga pa je dvignila močan odpor od strani krščanskih, verskih strank. Le-te so se posebno potegovala za prostost Cerkve.

Takrat je poučeval na vseučilišču v Monakovem po izredni učenosti znani profesor dr. Döllinger, poznejši ustanovitelj starokatoliške cerkve. Mnogi mladi ljudje so ga oboževali in visoko cenili. Takrat se je še krepko boril za rimsko katoliške pravice. Zato niso mogli njegovi oboževalci, ko je odpadel od rimsko katoliške cerkve, razumeti, kdo ima prav, ali on, ali rimska stolica. Žal, da so nekateri raje verovali v nezmotljivost dr. Döllingerja kakor papeževu.

Takšne približno so bile časovne razmere, ko je bil Anton Weiss od cerkvenih predstojnikov pozvan za prefekta in docenta (profesorja) v bogoslovje v Freising. Tam je deloval pet in pol leta. V takih duševno razrvanih časih pač ni bilo lahko poučevati in vzgajati bogoslovce v seminarjih. Bogoslovski profesorji so imeli zelo težavno in odgovorno opravilo. Dolžnost njihova je bila, mlade bogoslovce napojiti z globoko cerkveno, neoporečno bogoslovsko vedo, jih utrditi v veri napram takratnim verskim zmotam. Če je že v prejšnjih časih bilo težavno nadaljevati dobre bogoslovne profesorje, so morali še posebno ob času Antona Weissa škofje z vso modrostjo paziti, koga dajo mladim ljudem v bogoslovju za vzgojitelja in učitelja. Za takega je škof spoznal vrednega in sposobnega Antona Weissa. Zaradi večjega ugleda med bogoslovsko mladino je Anton Weiss napravil izpit za doktorat z najboljšim uspehom.

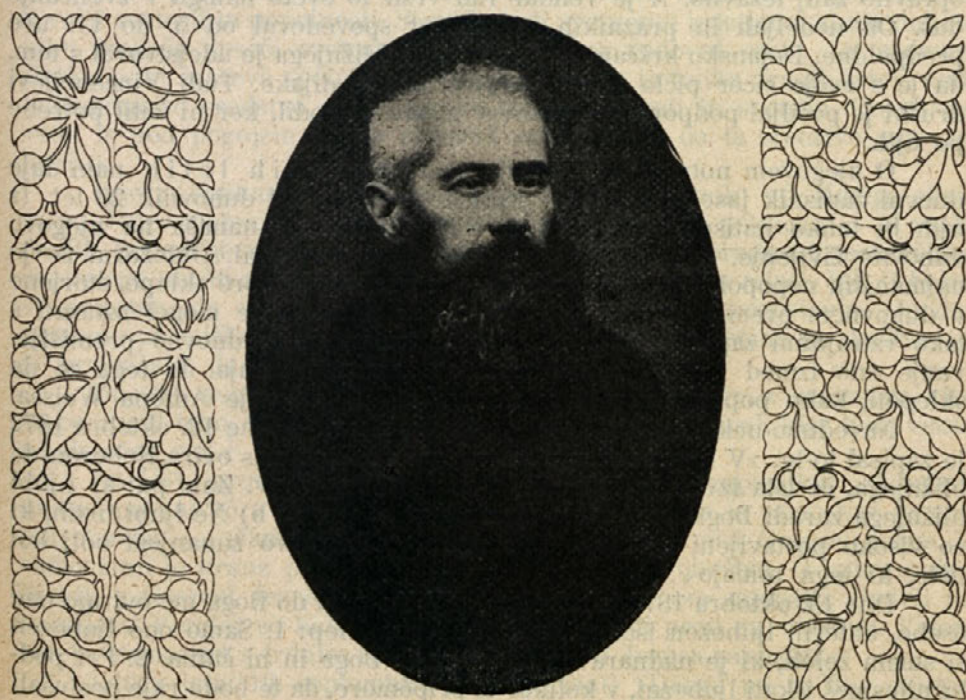
Ko je nastopil svojo službo v bogoslovju, se je ravno pričel vatikanski cerkveni zbor. Veliko razburjenje v Nemčiji je skušalo tudi nanj vplivati. Toda on se ni dal motiti v svojih študijah. Gospodje, ki so ga imeli za profesorja, ga hvalijo še sedaj, zaradi njegove globoke učenosti, izrecnega cerkvenega duha, jasnosti v predavanju in izredni skromnosti ter ponižnosti. Naj povemo iz njegovega časa dogodek, ki kaže v jasni luči njegovo učenost, a tudi njegovo ponižnost. Zaradi določbe vatikanskega cerkvenega zbora o papeževi nezmotljivosti, je bilo v Nemčiji veliko vznemirjenja. Nadškof v Monakovem je izdal ukaz, da se mora na vseh prižnicah razglasiti in pojasniti nauk o papeževi nezmotljivosti. To pa ni bilo nikakor lahko opravilo, govoriti o tej resnici. Navzoči so bili razen drugega ljudstva mnogi različnih šol in bogoslovcev.

Kaj stori Anton Weiss? Na prižnico prinese celo kopico bogoslovnih knjig in jih počasi ter svečano položi na rob prižnice, eno zraven druge. Čuden prizor! Saj vendar noben pridigar ne nosi na prižnico takih knjig. Anton Weiss prične pridigo:

»Po naročilu prevzvišenega nadpastirja moram danes govoriti o novi mnogo zasmehovani in psovani verski resnici papeževe nezmotljivosti. Sam iz sebe ne bom danes prav nič govoril. Govore naj knjige, ki so bile pisane že pred več stoletji. Iz njih vam bom bral dobesedno, kar je katoliška Cerkve že pred stoletji učila o papeževi nezmotljivosti v verskih in nravnih resnicah in so verniki že traktirali to verovali.« Po teh besedah je vzel knjigo za knjigo v roke, imenoval razločno pisatelja, stoletje in kraj, kjer je bila

knjiga izdana. Potem je razložil stavek za stavkom iz njih ter jih naobrnil na osovraženo, zaničevano versko resnico papeževe nezmotljivosti. Iz svojega je dodal samo to-le: »Molimo sedaj v čast sveti patroni naše stolice, k zaščitnici naše škofije, k sv. Korbinijanu, tri zdravamarije, da bi nam Jezus poživil vero, potrdil upanje, vžgal ljubezen do svete matere katoliške cerkve.« Pridigo je zaključil s tako krepkim »Amen«, kakršnega še niso poslušalci kedaj slišali iz njegovih ust. Uspeh je bil naravnost čudovit in porazen za nasprotnike. Večina vernikov, zlasti bogoslovcev, od katerih so nekateri prej zelo čislali dr. Döllingerja, odpadnika, je bila temeljito poučena in pridobljena. Nihče ni več gojil dvomov.

Anton Weiss ni poznal učenjaške oholosti. Nikdar ni pokazal, da ima doktorski naslov. V njegovih dnevnikih zapiskih najdemo več opomb, s

Božji služabnik dr. p. Viktricij Weiss

katerimi sebi očita, da se je premalo učil in torej še premalo zna. Svoje resnično znanje pa je pripisovati Materi božji. Dne 6. marca 1873 je med drugim zapisal: »Zakaj so tvoji sklepi tolikokrat brez moči? Zato ker se ne opiraš na Boga, pač pa vase zaupaš. Prosi torej vedno pri vsakem podjetju Boga za pomoč. Pomisli, kako ti je Marija pomagala pri skušnji za promocijo za doktorat.« Dne 5. decembra 1878 je zabeležil v dnevnik: »Danes sem prišel po Marijini prošnji do prepričanja, da me Bog kliče v redovni stan. Zahvaljujem se Mariji poln radosti za to milost.« Mladi učenjaki si kaj radi domišljajo, kako zelo so učeni, dokler se ne zavejo, koliko vprašanj je še na znanstvenem polju, na katere še ne vedo dati odgovor. Dr. Anton Weiss ne spada v to vrsto. Dne 20. avgusta 1872 je zapisal: »Najpotrebnejša učenost je spoznati Boga. Vse drugo ti nič ne koristi. Drugo znanje ti naj služi le za to, da služiš Bogu in bližnjemu.« Da se ne bi preveč vdajal učenju in hlepenju po učenosti, ter pri tem trpel škodo na duši, si je odločil natančno čas za molitev in čas za učenje. Študija

pa ne mara gojiti zaradi radovednosti, ampak po volji božji. Lepe so tudi njegove besede, ki jih je zapisal: »Malo koristi veliko branja,« — namreč za napredek v popolnosti. Zraven svojega delovanja kot profesor, je dostikrat pridigoval v stolnici v Freisingu. Največ važnosti je polagal na to, da so bile njegove pridige lahkoumljive. Izreden govornik sicer ni bil, ker je imel slaboten glas. A v spovednici je neumorno deloval. Ker so bogoslovci v njem spoznali vzor svetega duhovnika, si ga je večina izvolila za spovednika in dušnega voditelja. Sicer pa ni ž njimi dosti občeval, razen v šoli. Tudi dijaki gimnazije so se radi zatekali k njegovi spovednici, ker jim je njegova miloba in ljubeznivost zelo prijala in jih k njemu vlekla. Tudi kot profesor bogoslovja je imel dr. Anton Weiss obveznost, ob gotovih časih spovedovati v stolnici. Zaradi bolehnosti je bilo to sveto opravilo zanj težavno. A je vendar rad vršil to sveto nalogo v zveličanje duš. Ob nedeljah in praznikih je večkrat spovedoval od 5. do 11. ure predpoldne. Dejansko krščansko ljubezen do bližnjega je udeleževal s tem, da je s svojo sicer pičlo plačo podpiral revne dijake. Tudi Vincencijevi družbi je pošiljal podporo. V družbe v mestu ni hodil, ker ni čutil potrebe po njih.

O njegovem notranjem življenju v duhovskih letih nam daje dnevni zapisnik jasen pogled. Te zapiske je vodil kot duhovnik 20 let. Iz njih bi lahko natisnili cele knjige. Njih vsebina se nanaša na njegovo duhovno življenje. Samega sebe je zelo strogo presojal. Obtoževal se je najmanjših nepopolnosti. Leta in leta si je zapisoval dobre sklepe, storjene v duhovnem premišljevanju. Malokateri duhovnik bi se mogel izkazati s tako vztrajnimi zapiski. Duhovni učenci trdijo, da je dnevno premišljevanje eno izmed najizdatnejših sredstev samoposvečenja. Iz tega se da sklepati, kako popolno in sveto je moralo biti življenje Antona Weissa.

Navedimo nekaj malega iz njegovih zapiskov. — Dne 12. oktobra 1872 je zapisal to-le: »V napredovanju v ljubezni do Boga nas ovira ljubezen do bližnjega, če ista izvira iz čutnosti in naravnih nagibov. Zato pa: a) Ljubi bližnjega zaradi Boga, tudi svoje starše, brate, sestre; b) Ne ljubi tistih, ki so visoko postavljeni in imajo ljubeznivo, prikupljivo zunanost bolj kot tiste, ki tega nimajo ...

Dne 13. oktobra 1872 je zabeležil: »V ljubezni do Boga me ovirajo one osebe, katerih ljubezen iščem. Zato bodi tvoj sklep: 1. Samo ono ljubezen si smem želei, ki je nadnaravna in izvira iz Boga in ni čutna. 2. Pri podložnih smeš iskati ljubezni, v kolikor to pripomore, da te bodo raje poslušali in ubogali. To sredstvo bodi v pomoč, da lažje deluješ za čast božjo, ne pa v zadoščenje tvoji čutnosti in lastni ljubezni. ... Ne bodi žalosten, če tvoja prijaznost do podložnih ne najde vedno prijaznih obrazov, ampak nasprotno ... Nikdar ne stori kaj prepovedanega v svrhu ohranitve ljubezni in naklonjenosti do bližnjega. Pomisli, da je boljše, če te Bog ljubi, kakor pa ljudje. Boljše, če imaš pred Bogom zasluženje, kakor pred ljudmi. 3. Sprejmi vsa zaničevanja in poniževanja vdano in mirno.

Dne 14. oktobra 1872. ... O priljubljenosti in spoštovanju pri ljudeh je to-le zapisal: Kdor preveč išče priljubljen in spoštovan biti od ljudi, je v dušni nevarnosti. Mnogi, ki so se prej hrabro borili in premagali poželenje po denarju in čutnem veselju, so se dali omamiti od skrbi za posvetno čast in hvalo ljudi. Zato varuj se je. Kaj naj te nagiblje, da bežiš pred njo? a) Človeška hvala in čast je kratkotrajna. S smrtjo preneha, se razblini; b) Kristus ni užival pohvale in časti sveta; c) Hlepenje po hvali vodi ljudi k zatajevanju vsega dobrega prepričanja in d) vse pokvari.

Toda zadosti o tem. Iz vsega tega je razvidno, kako se je Anton Weiss že kot svetni duhovnik boril, molil in delal za samoposvečenje.

Dr. Anton Weissa so v Freisingu splošno vsi spoštovali. Imel je lep delokrog; užival je zaupanje cerkvenih predstojnikov, ki bi mu bili čez nekaj časa poverili še imenitnejše službe. Čeravno se je že kot svetni duhovnik z vso močjo trudil za svetost življenja, ga je vendar srce — ozir. notranji glas milosti nagibal, naj vstopi v samostan. Toda, kaj naj mu redovniški stan več nudi za svetost? Dr. Anton Weiss je bil popolnoma na svojem mestu. Lahko je z drugimi gospodi tovariši živel nekako skupno življenje nalik v samostanu. Njegova bolehnost mu tudi ni priporočala samostanskega življenja. Vkljub temu pa se je že dolgo pečal z mislijo na vstop v samostan. Dobro je poznal bistvo in ustroj redovnega življenja. Zato je bil prepričan, da bi mu samostanski poklic nudil nove spodbude še k večji svetosti in popolnosti. Sicer je tudi svetnemu kristjanu, zlasti duhovniku mogoče doseči svetost življenja, kakor redovni osebi. A redovno življenje, ki zahteva spolnjevanje trojnih obljub in toliko drugih žrtev, nudi najizdatnejše sredstvo za dosego visoke popolnosti in svetosti. To pa seveda le pod pogojem, če se redovna oseba trudi, da ta sredstva prav izkoristi.

Dne 8. spetembra 1973 je zapisal v svoj dnevnik: »O Marija, skaži se mi danes mater. Izprosi mi jasno spoznanje mojega poklica.« — V vsakdanjih premišljevanjih je pogostokrat razmišljal o prednosti pokorščine in svetega uboštva v samostanih. Nekaj časa ga je motila misel, češ, ti hočeš v samostan, da se umakneš težavam v Freisingu, v bogoslovju. Vendar ponovno premišljevanje o prednosti samostanske pokorščine in uboštva, ga je prepričalo, da so njegovi nameni pravi in čisti.

Dne 24. avgusta 1874 je zabeležil: »O kako si želim v samostan, kjer se bom učil tebe, Gospod Jezus, ljubiti; kjer te bom užival, kjer bom vezan na določen red.«

Dne 31. avgusta 1874 najdemo v njegovem zapisniku: »Uboštvo najdeš po največ v samostanih. Tam ni razkošja, tam je samo kar je najpotrebnejše — slamnato ležišče, kakor ga je imel naš Gospod Jezus. V samostanu je hrana preprosta. Vse te uči svetega uboštva. O kako srečen bi bil, o Gospod Jezus, če bi mogel zaradi tebe vse zapustiti. Podeli mi to milost! Vendar so tudi v samostanu nevarnosti proti sv. uboštvu. Vstopi torej v samostan s trdnim sklepom, vse zaradi Jezusa zapustiti.«

Istega leta, 10. septembra, si je zapisal: »Danes mi je Bog dal pri premišljevanju spoznanje, da me kliče v redovno življenje. Pripravljen sem z veseljem sprejeti vse težave. Ne upanje na udobno in složno življenje, ampak veselje do svetega uboštva me vleče v samostan.« Razen svoje razlage za vstop v samostan, kakor tudi one proti temu, je otroško odkril svojemu bogoslovskemu ravnatelju, spovedniku in nekaterim dobrim, modrim redovnikom. Nato se je popolnoma vdal v božjo Previdnost. Težko se je tudi odločil, v kateri red na stopi. Končno je po raznem premišljevanju, po goreči molitvi sklenil, da hoče postati kapucin.

Kapucinski novinec.

Bavarska kapucinska provincija je v onih letih preživljala žalostne čase. Cerkvi sovražna vlada jo je bila obsodila na izumretje. Samo v nekaterih samostanih je bilo še nekaj patrov in bratov, ki naj še živijo tamkaj do smrti. A novincev niso smeli več sprejemati. V prvi polovici 19. stoletja je imela provinca obilo žalostnih preskušanj. Kralj Ludvik I. je sicer nasilne odloke prejšnje brezverske vlade deloma preklical, deloma omilil. Toda državne postave še vedno niso kapucinom dovoljevale izdat-

nejšega, obširnejšega delovanja. Patri so se postarali in novih moči je primanjkovalo. Globoka je bila rana, ki ji je vsekaj prejšnji delni razpust. Od l. 1850 se je začelo dvigati in zboljševati njeno stanje, zlasti odkar ji je kralj Ludvik poslal močnega in zmožnega moža v osebi p. Gabrijela Engela. Le-ta je celo provincijo dvignil in prenovil. Kmalu je zamogla svoje patre pošiljati na ljudske misijone in je imela pri tem lepe uspehe. Kapucini so se izkazali na misijonih zelo poljudni, primerni za ljudstvo. V provinciji se je vedno bolj utrjeval serafski duh, duh sv. Frančiška Asiškega.

Cerkveni in politični dogodki, ki so se odigrali okoli l. 1870., so pa zopet spravili provinco v nevarnost. Državni nemški zvezni svet je sklenil vse cerkvene redove izgnati iz države. K sreči na Bavarskem tega sklepa niso izvedli. Sicer se je tudi tam vladalo liberalno in cerkvi sovražno. A tako daleč še niso šli, da bi zahtevali izgon vseh redov. Bavarska vlada je dala izvestje zveznemu državnemu svetu, da na Bavarskem ni razloga za razpustitev frančiškanskega in kapucinskega reda. S tem je nevarnost mimo odplula. Vendar pa je takratni provincijal p. Frančišek Kapplmajer le z veliko težavo vodil kapucinsko provinco. Ker so bili drugi redovi razpuščeni, je tem bolj kapucine prosila svetna duhovščina pomoči v dušnem pastirstvu. Ko je dr. Anton Weiss v avgustu 1875 vstopil v kapucinski red, je bil že prej imenovan p. Frančišek na krmilu province. P. Frančišek je bil res pravi kapucin od pete do glave. Vse njegovo delovanje je merilo na to, utrditi in ohraniti v redu duha uboštva, zatajevanja, preprostosti, ponižnosti in delavnosti.

Novicijat bavarske province je bil takrat v Burghausenu. Tja se je moral podati dr. Anton Weiss, da pred preobleko opravi duhovne vaje. Kakor smo že omenili, ga je h kapucinom vlekla ljubezen do uboštva in do pokorščine. Na izredno zunanje delovanje ni mogel misliti, ker ga je oviralo njegovo slabotno zdravje. Želel je Jezusu slediti v duhu svetega Frančiška asiškega. Tudi ta načrt obsega veliko nalogo. Ž njim je začel novicijat. Med zapiski iz njegovega novicijata je tudi ta-le: »O Bog, stori, da bodo moji predstojniki strogi z menoj, da zapustim samega sebe in le tebi služim. V samostanu bom dosegel zaželeni cilj. O tem ne dvomim. Saj so tega mnenja bili tudi svetniki, da se v redovnem poklicu lažje človek posveti. Koliko svetnih duhovnikov mi je pred vstopom voščilo srečo. Zares, prevelika je sreča, da si me, o dobri Bog, poklical v redovno življenje. Tisočera zahvala. Sedaj je moja dolžnost, da se tebi, o Bog, izročim in ti zvesto služim.

Za redovno ime bi bil rad imel ime »Bernard«, ker je bil na njegov god preoblečen in ker je tega svetnika posebno častil ter njegova dela obširno proučeval. A dali so mu ime: Viktricij. V svoj zapisnik je zaradi tega zabeležil: »Bodi srčen in prinesi ta dar samoodpovedi Bogu.«

Naš dr. Anton Weiss je torej postal p. Viktricij. S sveto gorečnostjo je pričel leto poskušnje — novicijat. Že v začetku novicijata je bil kakor dovršen redovnik. V ospredju njegovega cilja je bila ljubezen do Boga. Vsaka žrtev je veljala zanj kot dobrodošli povod na poti popolnosti napredovati. Vkljub temu, da je dobro poznal redovno življenje, so ga vendar nadlegovale razne skušnjave glede poklica. Razen pomanjkanja nekaterih udobnosti, ki jih je zunaj med svetom užival, je v začetku začutil težavo v spolnjevanju svete pokorščine. Njemu, bivšemu samostojnemu svetnemu duhovniku, profesorju bogoslovja je bila pokorščina težavnejša kot drugim mladeničem z 20 leti. P. Viktricij se je mnogo pečal v novicijatu z vprašanjem, za kako delo ga bodo pozneje predstavniki porabili. V Freisingu je bil že na svojem mestu. Kaj pa bo v samostanu? Končno je prepustil rešitev tega vprašanja edinole božji Previdnosti. Sam pa se je skrbno

trudil, da pred vsem postane dober redovnik. Novinci si v začetku kaj radi predstavljajo redovno življenje izredno idealno. Ker pa ni vedno tako, jih kaj rada obide nezadovoljnost in se vdajo pretiranemu presojevanju — kritiziranju. V življenju p. Viktricija ne najdemo tega. Morda se je tudi v njegovi duši zbudilo presenečenje, a ga je takoj zatrl v sebi. Marsikaj je v samostanu pričakoval v lepši luči. Ker pa je imel le eno v vidiku, sebe posvetiti, je odstranil vsako drugo misel ali nejevoljo. Če mu je le majhna beseda o njegovem delovanju v Freisingu ušla, si je že očital in se je kesal. V novicijatu ni imel prilike delovati za zveličanje duš na zunaj. Zato pa je v ta namen veliko molil in se mrtvičil. Iz njegovih zapiskov je povzeti, kako velika je bila njegova ljubezen do grešnikov. Včasih ga je mučila misel na njegove starše. Nekoč si je očital, da izhaja misel, zapustiti red samo iz želje po udobnosti in možnosti, s svojimi starši pogosto občevati. Pogosto je hvalil Boga, da ga je pripeljal v kapucinski red, ker je preprosto, skromno življenje zanj najprimernejše. V zapiskih se zopet in zopet vrača hrepenenje po ponižnosti, ljubezni do sovražnikov, pokorščini in zatajevanju. V vaji pokorščine, raznih mrtvil strogega življenja je našel dosti prilik zadostiti svojim željam po trpljenju. Njegova občutljiva narava se je včasih upirala žrtvam kapucinskega življenja. A se jim je rad podvrgel, da bi postal podobnejši Križanemu. Svoje notranje boje je skrbno skrival pred sobraty. Sklenil je, se vedno kazati ljubeznivega v občevanju s sobraty ter jim kolikor mogoče dobro storiti. Velik je hotel postati samo le v molčečnosti, v ponižnosti, velik v trpljenju, velik v vsakdanjih čednostih, velik v spolnjevanju tudi malih dolžnosti in samostanskih predpisov. Čeravno se je junaško boril, da si pridobi razne čednosti, je bil vendar osebno prepričan, da ni nobenega sobrata v samostanu, ki bi tako slabo uporabljal svoje darove in čas, kakor on. Seveda pa so o tem njegovi sobratje drugače mislili. P. Viktricij se je primerjal sv. Petru, apostolu, ki je bil pred prihodom sv. Duha večkrat ves goreč v ljubezni do Jezusa, a ga je kmalu izgubil v nevarnosti. Čim dalje je p. Viktricij živel v novicijatu, čim bližja je bila njegova prva redovna obljuba, tem bolj se je utrdil v prepričanju, da si je pravi poklic izvolil. Ni nehal zahvaljevati se Bogu za ta poklic. Vedno močnejše je v njegovi duši sijala luč prepričanja, da mu je le v samostanu najlažje se upodobiti Zveličarju. Niti na svojo bolehnost se ni več oziral.

Če si nalagaš ponižanja, nikar ne misli, da si ponižen. Ponižnost ni v zunanosti, temveč v mišljenju. Toda kdor išče, bo našel. Wibbelt.

Vsem moraš odpustiti in nobenega ne smeš izvzeti, tudi samega sebe ne. Wibbelt.

Samo površen človek lahko pograša samoto. Wibbelt.

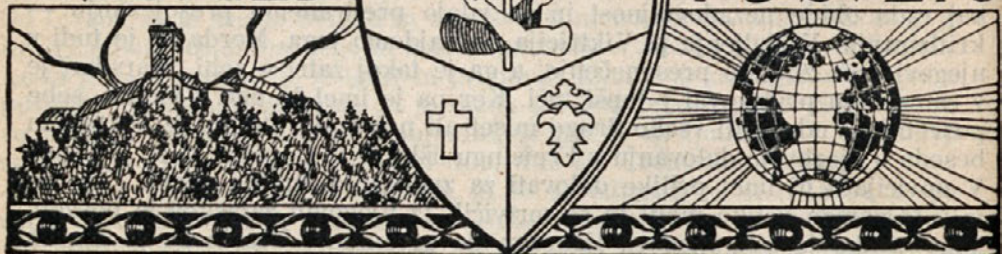
Troje besede in tvoja dela so semena; pazi, kakšna so in kam padejo. Wibbelt.

Ne sodi nobenega človeka, čeprav si še tako prepričan o njegovi krivdi; zakaj ni ti znano, koliko so zakrivili njegovi predniki in njegova okolica. Wibbelt.

Najsvobodnejši je človek, ki mora ravnati plemenito in drugače sploh ne more. Wibbelt.

Če sveta ne razumeš več, si se postaral. Wibbelt.

Človek rad vlada, pa ne vidi svojega lastnega kraljestva, ki je v njem. Wibbelt.

Prvi narodni kongres kitajske katoliške akcije.

Dne 17. septembra preteklega leta se je končal v Šangaju prvi narodni kongres katoliške akcije. Njegov pričetek je bil 8. septembra. Mnogi višji duhovniki in lajiki so se ga udeležili. Pri sklepni slovesnosti je bil navzoč tudi finančni minister Kung, ki je oficielno zastopal predsednika republike. Slovesna evharistična procesija se je vršila v predmestju Cikanej. Udeležilo se je 25 škofov, veliko število duhovnikov in nepregledna množica ljudstva.

Novo regionalno semenišče v Šansiju.

Dne 1. septembra je bilo otvorjeno veliko regionalno semenišče Janeza Montekorvinskega. Poslopje leži v zahodnem delu mesta. Leta 1932 je bil položen temeljni kamen. Tri leta pozneje je bila velika stavba dogotovljena, tako da jo je apostolski kitajski delegat monsinjor Zanin koncem julija lahko blagoslovil. Razni faktorji so pri tem sodelovali, vendar je bil duša vsega podjetja apostolski vikar iz Tajuanfua, frančiškan monsinjor Agapit Fiorentini.

Frančiškan ujetnik komunistov.

Iz Šangaja poročajo, da je bil frančiškan pater Epifanij Pegoraro od komunistov ujet in odpeljan. Pater je bil herkulične postave in nad dva metra dolg. V svetovni vojni je bil kot pešec-grenadir, potem je služil kot kirasir (oklopnik) na kraljevskem dvoru v Rimu. Leta 1923 je šel na Kitajsko in je postal tam prokurator

hankonskega misijona. Toda njegov požrtvovalni duh ga je gnal, da se je dal prestaviti v dom gobavcev v Mozineriji, ki leži ob tibetski meji. Že pred dvema leti so časopisi o njem poročali, da so ga napadli roparji, katerim je pa vsled svoje herkulične moči po težkem boju srečno ušel. Bog daj, da bi ušel še komunistom!

Častitljivi mučenci iz Prage.

Leta 1603. so se vselili frančiškani v samostan Marije Snežne v Pragi in prav ta mesec bomo obhajali 325-letnico, odkar je prejela nova naselbina svoj krvavi krst. Bila je to doba hudih političnih in verskih bojov katoličanov proti krivoverskim luterancem in husitom, ki so tudi naselitev frančiškanov in njihovo delovanje silno ovirali. Bili so jim trn v peti zaradi zglednega redovnega življenja in gorečega dušnopastirskega delovanja. 15. februarja 1611 sta dve tolpi navalili na zasovraženi dom bratov; ena je oplenila in oskrunila cerkev, druga pa je vdrla v samostan Kruto so umorili vsakogar, ki jim je prišel nasproti. Nekatere so skrite na podstrešju podavili, drugim pa so sledili v zvonik in od tam streljali in metali kopja na one, ki so se skušali rešiti na streho. Mučeniško krono je tisti dan prejelo 14 redovnikov in sicer 4 patri: Friderik, Janez, Jernej, Simon; 5 klerikov: Hieronim, Gašper, Jakob, Klemen, Janez in 5 bratov laikov: Krištof, Didak-Janez, Emanuel, Anton.

Papež Pavel V. sam je že imenoval umorjene »Služabnike božje«, Apostolska nunciija v Pragi in na Du-

naju sta zahtevala kazen za morilce bratov, »ki so prelili kri in tako dosegli venec nebeške slave«. Zato ni čudno, da se je kmalu potem začel proces, ki pa je bil prekinjen zaradi pomanjkanja denarja in obnoven šele pred štirimi leti. Posebna komisija v Pragi pod vodstvom nadškofa dr. Karla Kašparja je preiskovala vzrok mučeništva in javno mnenje o njem, čednosti mučencev in čudeže in ugotovila, da se jim ni izkazovalo javno čiščenje ter pregledala njihove spise in napise na njih podobah. Ponoven proces se bo začel kmalu pri sv. stolici in po štirih letih bomo smeli upati, da bodo proglašeni za blažene. — Več podrobnosti iz življenja in mučeništva bomo objavili v prihodnjem letniku Cvetja. P. A. B.

Križ v šoli.

V francoski občini Montabo je šolski učitelj lastnoročno iz šole odstranil križ. Na to so otroci stavkali in občani so župana odstavili. Vsled teh dogodkov je ondotni škof monsinjor Luvar ustanovil zasebno šolo, katero zdaj obiskujejo vsi otroci občine z eno samo izjemo.

Irsko katoličanstvo.

V nekem nagovoru, ki ga je imel predsednik irske republike de Valera pred odposlanci raznih držav v Ženevi je z nekaterimi svojimi izjavami o irskem katoličanstvu napravil globok vtis na svoje poslušavce. Med drugimi je dejal: »Izraza praktičen katoličan, o katerem se povsod na kontinentu sliši, v deželi sv. Patricija ne poznamo. Pri nas je za vsakega katoličana enostavno samo po sebi razumljivo, da spolnjuje svoje verske dolžnosti. Pri nas smo tudi prepričani, da more edino katoliška vera prinesiti narodom verski in socialni mir.«

Molitve za sv. Očeta.

Ko je sv. Oče pred kratkim sprejel v avdijenci člane nekega mednarodnega vatikanskega kolegija je navzoče prosil, naj vsak dan zanj molijo. Če ve, da se mnogo zanj moli,

mu je to v zelo veliko tolažbo in ga zelo krepi. Pri tej priliki je papež Pij XI. opozoril tudi na to, da je že 60 let član III. reda.

Krščanska država.

V brazilski provinci Minas Gerajes označuje nova ustava vero kot »bistven del javnega pouka«. Izvršilni dekret določa, da morajo biti po vseh šolah te države vsaj tri ure tedenskega verskega pouka. Meščani so povabljeni, da prisežejo na novo ustavo z roko na evangeliju v imenu Boga vsemogočnega. Žal, da imamo pri nas še šole, ki nimajo niti po ene ure verskega pouka na teden, vključ temu, da smo Slovenci katoličani.

Mašniško posvečenje v mehiških katakombah.

V neki skriti podzemeljski votlini v škofiji Kvaldaljara v Mehiki je nadškof Oroco pred kratkim posvetil 20 duhovnikov. Duhovniki že delujejo po deželi preoblečeni kot kmetiški delavci. Nadškof mašuje vsako jutro v tej podzemeljski votlini, prav tako, kakor so maševali apostoli v začetku krščanstva.

Nazaj k materi Cerkvi.

Če se kdaj kje zgodi, da kak ubog duhovnik odpade od vere in skuša potem s svojimi tako zvanimi »razodetji« oprati svojo sramoto, tedaj mu ploska ves veri sovražen tisk dotične dežele kakor kakemu pravemu junaku. Pa kaj pomeni teh par odpadnikov proti tisočem in tisočem, ki leto za letom iz najbolj iskrenega prepričanja ter iz hrepenenja po krščanskem in popolnem življenju prihajajo nazaj v Cerkev. V Združenih državah Severne Amerike jih letno prilično 50.000 najde pot nazaj k materi Cerkvi in v Angliji je od smrti slavnega konvertita in poznejšega kardinala Maninga (l. 1890) 900 anglikanskih duhovnikov vstopilo v katoliško cerkev. V Združenih državah Severne Amerike so napravili statistiko od 3000 bolj znanih konvertitov. Od teh jih je bilo 115 zdravnikov, 126 pravnikov, 180 častnikov suhozemske voj-

ne in mornarice, 206 pisateljev in glasbenikov, kakor tudi 375 protestantovskih pridigarjev, od katerih jih je pozneje 135 sprejelo katoliško mašniško posvečenje. Duhovit angle-

ški pisatelj in konvertit Chesterton je pravilno dejal, da je treba poleg mišlosti božje, ki se samo po sebi razume, le še temeljitega mišljenja, da človek postane katoličan.

P. ANGELIK:

Beseda božja in življenje

*»Vsem sem postal vse, da bi jih vse-
kako nekaj rešil.« (1 Kor. 9, 22.)*

Prva in najvažnejša zapoved krščanske vere je nedvomno zapoved ljubezni do Boga, in druga, ki je tej enaka, ljubezen do bližnjega.

Najlepši izraz te ljubezni do Boga je nedvomno ljubeznivost do vseh tistih, s katerimi pridemo v vsakdanjem življenju dan za dnevom skupaj.

Prava krščanska ljubeznivost se ravna po geslu apostola Pavla, ki je dejal, da hoče vsem postati vse, da jih tako potegne h Kristusu, našemu skupnemu vzoru. Ljubeznivost je požrtvovalna ljubezen do bližnjega; ona je ponižnost, ki samo sebe ponižuje; ona je odpoved, ki vse žrtvuje; ona je potrpežljivost, ki vse prenese; ona je moč, ki ne pozna utrujenosti.

In kako naj se vadimo v tej lepi čednosti?

Sleherni dan, da sleherni uro, imamo priložnost, da se v njej vadimo. Ako hočemo biti ljubeznjivi, moramo:

Gledati na to, da svojemu bližnjemu prihranimo sleherni užaloščen-je, v kolikor to ne nasprotuje našim dolžnostim.

Obvladati moramo svoje razpoloženje, to se pravi, da skušamo biti vedno enakomerno veseli in dobre volje. Kdor je sam čemeran, napravi še druge čemerne.

Obvladati moramo svojo nepotrpežljivost, ne samo takrat, kadar nam nihče nič neče, ampak tudi tedaj, kadar nas morda trije ali štirje naenkrat nadlegujejo in ne moremo vsem istočasno ustreči.

Sleherni dan, ko molimo jutranjo molitev, moramo pred Bogom misliti na to, kako bi enemu ali drugemu izmed naših bližnjih napravili veselje.

Tudi do svojih podložnikov moramo biti vedno vljudni in dobrohotni, ker tudi oni so ljudje, ki dobro čutijo, kadar to nismo.

Paziti moramo, da spolnjujemo tudi malenkostna pravila vljudnosti, ki se zde morda ljudem brez ljubezni, polnim sebičnosti, povsem odveč.

Paziti moramo, da po možnosti spoznamo okus in nagnjenja naše okolice, da jim lahko ustrežemo, kolikor moremo.

Gledati moramo, da obzirno prezremo slabosti našega bližnjega ter jih ne vlačimo po nepotrebnem na dan.

Nikdar ne smemo napraviti opazke in zlasti ne kakega očitka, ne da bi imeli samega sebe popolnoma v oblasti in ne da bi nasvete, ki bi po svoji naravi mogli koga žaliti, oblekli z ljubeznivostjo.

In če smo po svoji človeški naravi bili vendar neljubeznivi, tedaj to preprosto priznajmo in velikodušno vtaknimo v žep zasluženi očitek.

Molimo vsak dan za tiste, ki so našemu srcu sorodni in molimo za tiste, kateri niso, da bi to postali.

Molimo vsak dan k presvetemu Srcu Jezusovemu, naj upodobi naše srce po svojem srcu.

DR. TIHAMER TOTH — F. T.:

Strah pred ljudmi in notranji sovražniki

Na poti do izomike našega značaja je dosti ovir. Marsikateri fant jim je že podlegel.

Prvo, kakor si že slišal, je strah pred ljudmi. »Glede tega imam pač svoja načela, toda kaj porečejo ljudje, če se ravnam po njih?« Kdor se vedno lovi za naklonjenost ljudi in je za to ceno pripravljen opustiti svoje prepričanje, seveda ne bo nikoli značajan. Značajan fant se ne briga, kaj o njegovem delu menijo ljudje, temveč kaj mu v tem pogledu govori vest. Kako žalostno n. pr. je gledati fante, ko se »na ljubo družbi« (recimo rajši: iz strahu pred ljudmi) udeležujejo razgovorov in dejanj, ki se pred njimi duša zdrzne od strahu, kadar so sami in ne vpliva nanje bojazen pred ljudmi!

Druga ovira za omiko značaja so neukročene moči, ki besnijo v naši notranjosti. Dokler nismo te džungle¹ spravili v red, sploh ne moremo govoriti o značaju. V duši slehernega fanta imamo eno do dvoje močnejših strasti, poglobitvinih napak: ti dve je treba spoznati, jima iti do živega — to je prava pot za vzgojo značaja. Ne trati časa z zatiranjem malih napak. Ko si popadel največjo, boš ostalim zlahka kos. Največja napaka tega fanta, recimo, je lagodnost, ki se bojazljivo ogiblje sleherne dejavnosti; pri kom drugem prevladuje sladkosnednost; tretji je žlabudravec; četrti pa togoten ali pretirano samozavesten, trmast itd. To so sami uporniki v kraljestvu tvoje duše in slaba ti bo predla, če jih ne vkleneš o pravem času.

Toda najnevarnejša je okoliščina, da je samovzgoja zelo naporno delo, ki je zanj treba leta in desetletja potrpljenja. Si se mar že učil kaj o zakonu kristalizacije? Če si se, ti bo znano, da iz drobnega kristala, če ga denemo v nasičeno raztopino, ki vsebuje vsakovrstne snovi in so v njej vse vprek pomešani molekuli², izhaja neka skrivnostna privlačna sila, ki ž njo sčasoma pritegne nase vse molekule enake kakovosti. Kristal se polagoma veča in če se to vrši nemoteno več mescev, se iz drobca razvije krasen velik kristal. Toda samo, če se kristalizacija izvrši brez motenj.

Pravtako je s kristalizacijo tvoje duše. Če ti bodo polnile zavest

¹ Dobesedno pomeni džungla močvirno, s trstjem, bambusom, grmičjem in plezavkami gosto poraslo pokrajino ob gorskem vznožju. — Op. prev.

² Molekul = delček tvarine.

vselej plemenite, visoke in vzorne misli, bodo le-te — prav tako na osnovi neke duševne sorodnosti — vedno luščile istovrstne misli iz globine tvoje duše. In če trpi to stanje v tvoji notranjosti neizpremenjeno vso mladost, se tvoja plemenita stremljenja oblikujejo tako krepko, da preprečijo nastop ali premoč neplemenitih gibov.

V »nasičeni raztopini« človeške duše pa krožijo v velikem številu tudi molekuli zlega. So fantje, ki motijo mirno kristalizacijo svoje duševne čistosti, ko prečesto greše zoper nravnost. Takšni padci seveda pritegnejo molekule zlega; zato iz takih fantov ne nastanejo lepi kristali, lepe duše.

Železni križec¹

V svetovni vojni je kopico nemških vojakov zaela ruska premoč in morali so se umakniti v majhno koč. Izid boja je bil tako rekoč na dlani. Vodja Rusov je pozival Nemce, naj se vdajo; iz koč so se v odgovor razlegli morilni strelj pušk. Tedaj so začeli Rusi od vseh strani streljati na koč, in jo obstreljevali, dokler niso polagoma utihnile puške Nemcev: izstrelili so bili poslednjo kroglo. Rusi naskočijo razpadajočo koč. Pretreseni so spričo prizora, ki ga vidijo. Med mrtveci, ki leže po tleh naokoli, še hrope v svoji krvi poveljnik, poročnik Berger. Rusi niso več sovražniki, temveč sočustvujoči tovariši. Njih vodja ves sočuten vpraša poročnika: »Videli ste našo premoč. Zakaj se niste vdali?« S poslednjim naporom se vzpne poročnik, pokaže na svoje prsi in pravi: »Kdor je s tem odlikovan, se ne vda nikoli.« Na prsih mu je visel železni križec...

Predragi, če bi se ti bilo na poti do značaja boriti z ovirami, tudi misli na oni križ, ki ti ga je Gospod ob krstu položil v dušo, in pogosto reci:

Naj blešči se svet, te mika sla,
se šali in dobrika, poje,
zmage križ na prsih nam visi
in pod križem nam sree gori.

(Eichert.)

Križarji na taborenju

(Konec.)

Noč je bila popolnoma temna, ko smo sedeli prvič pri tabornem ognju. Čudne misli gredo ob takih trenutkih človeku po glavi. V vseh predmetih vidi strahove, v vrhovih dreves gozdne škrate in če potegne veter, se zdi, kakor da bi kdo presunljivo zajokal tam nekje v grmovju.

Sedeli smo v krogu ob ognju in strmeli vanj. Tupatam je kdo kaj smešnega povedal in takrat se je razlegal splošen smeh v tišino mesečne julijske noči. Čim dalje smo sedeli tako, tem več je bilo šal, tem več smeha. In sedeli bi tako morebiti do jutra, da ni p. voditelj ukazal: k počitku.

Težko smo se dvignili od te večerne zabave, toda kakor smo pozneje videli, se je zabava šele pričenjala.

V naših »tabornih pravilih« je bilo namreč določeno, da bomo imeli vsako noč stražo do 1 po polnoči. Radovedni smo bili, kar nas je bilo večjih, kako se bo obnesla prva »straža«. Nalašč smo izbrali dva taka, o katerih smo vedeli, da bi jima ne bilo ravno prijetno, če bi ju takole sredi noči posetil kak »gozdni škrat«. Pa ne mislite, da smo imeli res gozdne škrate. O, ne! Eden od večjih križarjev se je namenil, da ju bo

¹ To poglavje je razumeti pač smiselno! Gre samo za vzgled, kako naj človek do poslednjega diha ohrani zvestobo plemenitim načelom. — Op. prev.

malo postrašil. Seveda je bil ves tabor radoveden kakšen bo učinek. Straža ni imela niti pojma o tem.

Po šotorih smo napeto pričakovali, kako se bo pričelo. Seveda ni nihče spal in šepetanja ter hihitanja ni bilo konca. Večkrat se je kdo celo na glas zasmeljal in vselej se je straža obrnila proti dotičnemu šotoru odkoder je prihajal smeh.

Precej časa smo že čakali, tu pa tam se je že kaka trudna glava nagnila k počitku. Govorjenja in šepetanja je bilo vedno manj, le navidezna »strahu« ni bilo od nikoder.

Tako proti enajsti uri je bilo, ko nas je še par bdelo s stražo vred. Tedaj pa je začelo čudno brneti po strehah naših šotorov. Eden od naših stražarjev jo je popihal v svoj šotor in ga od znotraj trdno zaprl. Takoj za njim je storil isto drugi. Dež se je ulil!

Šotori so se zapirali in čez nekaj časa je nastala smrtna tišina po vsem taboru, ki jo je motilo le škropotanje dežja. Bila je to prva deževna noč, toda ne zadnja.

II.

Še trdno smo spali in smrčali na mehkih ležiščih v šotorih, krasno jutro je vstalo po nočni nevihti, ko nas je prebudil iz spanja zvonček v kapelici. Lical je k sv. maši.

Počasi so se odpirali šotori, kakor da se tudi oni budiijo iz spanja. Pokazale so se kuštrave glavice. Nekateri so si menciali oči in se še vsi zaspani ozirali okoli, drugi pa smo se kar »korajžno« napotili k umivanju v mrzli studenec, ki je tekel mimo tabora. Tabor je zopet oživel.

Tako lepo smo posvetili vsak dan. S sveto mašo smo ga začenjali, z večerno pobožnostjo končali. To so bili srečni dnevi, dnevi veselja, dnevi počitka v prosti naravi.

Pri sv. maši smo ali peli kongresne pesmi, ali pa smo imeli recitirano mašo. Bilo je tako lepo, da so tudi kmetje domačini prihajali.

Med sv. mašo smo imeli vsako jutro sv. obhajilo. Sprva je pristopalo samo par fantov, toda tudi ostali nismo hoteli zaostajati za njimi. In tako se je zgodilo, da je čez par dni ves »tabor« pristopal vsak dan k sv. obhajilu. To vam je bilo ganljivo gledati te sveže in zdrave dečke, kako so dan za dnem, redno vsako jutro prejemali Kristusa v srce. In to naše dejanje ni ostalo brez vpliva na odrasle. Že menda tretji dan je pristopila k sv. obhajilu tudi neka ženica in tako vsak dan več. Zgodilo se je, da je p. voditelju zmanjkalo sv. hostij in ob taki priliki si je pomagal z lomljenjem, tako da so vsi mogli prejeti presveto Telo Gospodovo.

Bolj svečana kakor ob delavnikih pa je bila služba božja ob nedeljah. Takrat je nismo imeli ob 7 zjutraj kakor navadno, ampak smo jo imeli ob 9, kakor imajo v mestu. S tem smo zelo ustregli okoličanom, da jim ni bilo treba hoditi uro daleč na Ig k sv. maši. In zato se ni čuditi, da je bila vsako nedeljo kapelica tako polna, da so stali ljudje še zunaj pred kapelico na travniku, ker niso mogli notri. Pa ne mislite, da smo imeli ob nedeljah samo sv. mašo! Nikakor ne! Med sveto mašo je bilo še čitanje evangelija in pa pridiga. Tako je lahko vsak zadostil svoji nedeljski dolžnosti, ki mu jo pod smrtnim grehom zapoveduje sv. katoliška Cerkev. Ob nedeljah popoldne smo imeli pete litanije in tudi pri tej popoldanski slovesnosti je bila kapelica polna do zadnjega kotička.

* * *

Ko smo prišli zjutraj od službe božje, nas je že čakal zajtrk. Največkrat smo imeli kakao. Pa si bo kdo mislil: saj to ni nič posebnega. Seveda ne, če zajtrkujemo doma. Toda na taborenju zajtrkovati je pa nekaj posebnega. Vse ima drugačen okus: kruh je boljši kakor doma,

kakao je bolj okusen, sladkor bolj sladak, in še mnogo, mnogo drugih stvari. Seveda se mora pripomniti, da kuharju ni bilo ravno prijetno kuhati za število dvajsetih fantov, ki spremljajo vsako njegovo kretnjo pri »štedilniku« in komaj čakajo, da dobe zaželeni zajtrk. Često se je zgodilo, da so letele iz vrst nas večjih ostre zabavljivke na kuharja. In tedaj je bil revež izpostavljen zasmehu vsega tabora. Od vsake strani je priletela kaka pikra.

Nekoč je kuhal za kosilo »šmorn« ali pečenjak. Ves tabor se je veselil, da bomo dobili tako slaščico za kosilo. Toda kako bridko smo bili razočarani opoldne, ko smo vsi lačni prišli do kopanja. Namesto, da bi do-

Križarji na taborenju v Iški vasi

bili pečenjak za kosilo, smo dobili jed, ki je »nastala« iz pečenjaka. Ubogi kuhar je namreč dal v ponev preveč masti, tako da je vse skupaj izgledalo kakor kak prav gost močnik.

Kakor pa jo je kuhar polomil s pečenjakom, tako pa nas je nekega večera že proti koncu taborenja presenetil s palačinkami. Bile so tako izvrstne, da jih je ves tabor molče odobral z glasnim cmokanjem. Vsa pohvala je šla po večerji kuharju, ki je pripravil tako slaščičo, pa še za toliko oseb. Revež se je že ob štirih popoldne lotil dela in je pekel in cvrl točno tri polne ure. Menda je imel prav posebno veselje, kajti pozneje se je večkrat izrazil, češ, da je raje ves teden lačen, kakor pa da bi moral še enkrat peči palačinke za ves tabor. Pa ga nihče ni zavidal za njegov posel. Kajti vse dopoldne sedeti pri vročem ognju, ob zasilnem štedilniku in se obenem mučiti in žgati na vročem soncu, ter gledati, kako se drugi zabavajo, to vendar ni šala. Zato pa svetujemo vam vsem, ki boste šli kdaj na taborenje: Ne udinajte se za kuharja!

* * *

V veselju in radosti so nam tekli dnevi. Nešteto je bilo iger in raznih zabav, s katerimi smo preganjali čas. Eden izmed križarjev, ki je bil

med taborenjem večkrat s kolesom v Ljubljani, nam je prinesel par namiznih iger, ki smo jih s pridom uporabljali, kadar je bilo deževno vreme in smo morali ostati v šotorih.

Zabavali smo se kakor že povedano na razne načine. Pred taborenjem nam je p. voditelj kupil tudi žogo, s katero smo potem imeli največje veselje, ker nam je bila povsod dobrodošla.

Igrali smo odbojko, pri kateri smo se večkrat tudi skregali; poleg tega smo imeli tudi nogomet.

Prva in poglobitna ter najbolj zdrava zabava pa je bilo kopanje. Ni bilo niti enega, ki se ne bi šel vsaj vsak dan enkrat kopat. Kopališče smo imeli kar prirodno, pod nekim ježom, tri minute daleč od tabora. To je bilo veselja in smeha! Nekateri posebno dobri plavači pa so nas druge tudi plavati učili. In uspeh ni izostal. Do konca taborenja so znali že vsi taboraši plavati.

Nekega večera v drugem tednu, pa smo priredili nočne plavalne »tekme«. Ves dan se je govorilo in ko se je približal težko zaželeni večer, je ves tabor drl k jezu. Samo našega kuharja in še nekega drugega fanta smo pustili v taboru za stražo. Glavni sodnik pri tekmah je bil prof. Anžič, ki je bil prav tedaj pri nas tudi na taborenju in je namestoval odsotnega p. voditelja.

»Tekme« so se začele točno ob pol devetih zvečer. Poprej smo zakurili dva ogromna ognja na produ, nad katerima so bili gledalci, ki so se zbrali v zelo velikem številu. Imeli so tako lep razgled na jež, ker je bil popolnoma razsvetljen.

Zanimivo nas je bilo gledati, kakor smo pozneje slišali, ko smo se kosali drug z drugim. Bilo je tudi veliko smeha, kajti marsikdo, ki ni dobro razložil tal pod nogami je stopil v plitvo vodo pri bregu, ter si kar pošteno zmočil noge. Voda ni prav nič mrzla, nasprotno, bila je proti vsemu pričakovanju izredno topla. Ta večer nam je vsem ostal v spominu, kajti imeli smo zabavo, katere nimajo na vsakem taboru. Tudi g. prof. Anžič je bil zelo zadovoljen tiste dni z nami.

Zvečer smo sedeli pri ognju in z njim vred prepevali kar nas je bilo večjih pozno v noč. Včasih so prišli tudi drugi ljudje poslušat. Tako letoviščarji, ki so imeli svoje kočje v Iški in so tu prebili vse počitnice, ali pa tudi kmetje, ki so prav radi prebili zabavno urico v našem krogu.

Da bi pa še bolj povečali veselje taborenj, smo sklenili, kar nas je bilo igralcev, da bomo priredili ob koncu nekak »taborni večer«! Naučili smo se igrice »Sv. Pankracij« in »Sv. Tarzicij«. Priprav je bilo veliko, nešteto krat smo se skregali, toda vseeno smo se končno zedinili. Ko so »prispele« še potrebne obleke iz Ljubljane, smo neko sredo zvečer za poizkušnjo igrali »Sv. Pankracija«. Ljudi je bilo izredno veliko. Marsikatera para je padla v nastavljeni klobuk.

Igrali pa smo kar na prostem; zvečer ob ognju. Sredi tabora je bila namreč pripravna jasa, obrobljena na eni strani od smrekovega, na drugi strani pa od bukovja. Ves prostor je imel obliko elipse in tako je kakor nalašč služil nam za gledališče. V spodnji konec smo posadili občinstvo, v zgornjem pa smo igrali. Sredi elipse, tik pred odrom pa sta na vsaki strani gorela po en velik kres, ki je bil tako pripravljen, da je metal vso svetlobo na oder, občinstvo pa je bilo v temi.

Ker smo videli, kako se nam je ta igrice posrečila, smo sklenili se naučiti za zadnjo nedeljo, kot nekako odhodnico še igrice »Sv. Tarzicij«. Z vso vnemo smo se učili. Nekaj dni pred igro nas je učil še g. Gregorin iz Ljubljane, ki je bil zadnje dni našega taborenja tudi v Iški na počitnicah. Ko je ta videl, da se trudimo, je na našo prošnjo z veseljem sam

prevzel vso režijo. Pod njegovo večšo roko smo se tako naučili, da smo potem v nedeljo pri predstavi želi splošno odobravanje.

Veseli smo bili, da smo mogli ondotnim ljudem nuditi malo zabave in razvedrila. Saj so bili vsi tako dobri z nami. Povsod smo našli razumevanje in prijaznost.

* * *

Pa nikar ne mislite, da nismo imeli tudi bolnikov na taboru. Že takoj prvega dne je neki križar obolel na angini tako, da smo morali klicati zdravnika. Toda zdravo podnebje in pa veselo taborno razpoloženje sta ga kmalu spravila pokonci.

Drugi slučaj je bil bolj resen.

Bilo je v našem taboru tudi več dobrih plezalcev po skalah in med njimi tudi prej omenjeni križar. V svoji veliki navdušenosti sta on in še neki drug odšla lepega dopoldne na neko bližnjo pečino, hoteč poizkusiti svoje plezalne zmožnosti. V svojem velikem navdušenju in plezalni tehniki pa se je onemu spremljevalcu utrgal kamen, ter padel na spodaj stoječega ter mu grozovito zdrobil prst. Tudi ta je moral iskati pomoči pri zdravniku.

* * *

Tako je bilo naše prvo taborenje: pol joka, pol smeha. V veselju, pa tudi v resnosti so nam tekli dnevi, in ko smo končno izvedeli, da bomo zopet odšli nazaj v Ljubljano, nam je bilo težko pri srcu in želeli smo si še ostati. Pa ura je prišla in odšli smo.

Na poti domov se nam je dozdevalo, da nekako otožno zre očak Krim na nas in da nam odhajajočim pošilja zadnje pozdrave.

* * *

Sedaj pa, ko je že davno tega, se radi spominjamo nazaj misleč: Lepo je pa le bilo...

Niko Jeločnik.

Slovesnost »Jezusovih dni«

Na dan sv. Treh kraljev se je vršila v ljubljanski frančiškanski cerkvi vsakoletna slovesnost »Jezusovih dni«, to se pravi: vsa slovenska mladina je po svojih zastopnikih darovala vse svoje trpljenje, vse žalostne in vesele dogodke svojemu malemu Prijatelju v jasicah. Pa se je ob tej priliki videlo, da slovenski otroci v zelo velikem številu izpolnjujejo »Jezusove dneve«.

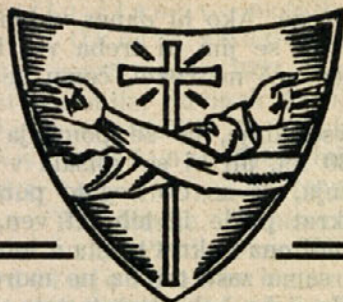
Še pred četrto uro popoldne so že vkorakali v cerkev uniformirani križarji in belooblečene sestrice sv. Klare. V lepih skrinjicah so nekateri izmed njih nosili »Jezusove dneve«. Pred oltarjem so pod taktirko urednika »Luči« zapeli pesem Angelsko petje. Ko pa je vstopil v cerkev premilostljivi g. prošt Ignacij Nadrah, je vsa cerkev zapela pesem »Glej zvezdice božje«. Nato je imel g. prošt kratek nagovor na zbrane otroke, v katerem jih je bodril k vestnemu izpolnjevanju »Jezusovih dni« češ, da bomo s tem malemu Jezusu napravili največje veselje.

Sledile so semeniške pete litanije Matere božje. Po blagoslovu z Najsvetejšim, je zbrana Frančiškova mladina zapela še par božičnih pesmic, ki so še povečale vso slovesnost. Ob koncu je g. prošt kot t. č. škofov namestnik vsem podelil papežev blagoslov.

Ljudje so se jeli vsi ginjeni razhajati od pristrčne slovesnosti. Ljubljana pa je zopet videla, da še vedno kraljuje Jezus v srcih naše mladine.

N. Jeločnik.

Pax
et bonum!

Mir in
vse dobro!

P. ANGELIK:

Prihaja čas, ko bo marsikateri, ki se še ni vpisal v Podporni odsek III. reda, prišel v leta starosti in onemoglosti. Ako ne bo imel tedaj dovolj prihrankov, da bi lahko od njih živel brez skrbi do smrti, ali ne bo imel dovolj velike pokojnine in ne bo našel sorodnikov, ki bi ga ljubeznivo sprejeli na stara leta, tedaj bo nastopila zanj beda in prosjačenje. Zelo nerodno mu bo tedaj odgovarjati na vprašanje: »Zakaj se pa nisi vpisal pravočasno v Podporni odsek III. reda? Sedaj bi bil lahko preskrbljen!«

Glavni pogoji za vpis v ta odsek so sledeči:

Kdor se hoče vpisati:

1. Mora biti ud III. reda ali se zavezati, da vanj stopi tekom petih let;
2. se mora preživljati z lastnim delom in ne sme biti odvisen od do-brote bližnjega;
3. ne sme biti star nad 50 let;
4. mora biti naročen na »Cvetje« ali se nanj naročiti.

Kdor potrebuje tiskovine za vpis ali želi kakega nadaljnjega po-jasnila, se lahko pismeno ali osebno obrne na »Podporni odsek III. reda v Ljubljani, Marijin trg 4« ali na »Župni urad Marijinega Oznanjenja v Ljubljani«.

Ali je res, da sprejemate v podporni odsek III. reda še vedno tudi take, ki so stari nad 50 let?

Pod nobenim pogojem ne. Res se je v prvo številko Cvetja vrinila tiskovna pomota med pogoji za sprejem, da ne smejo biti člani stari nad 55 let. Toda vsi tisti, ki redno berejo Cvetje so lahko spoznali, da je bila le to tiskovna pomota, ker smo ne samo enkrat, ampak dvakrat ali trikrat opozorili bravce Cvetja, da se bodo od novega leta naprej sprejemali v podporni odsek le tisti, ki še niso dosegli 50. leta.

Oglašajo se seveda tudi letos zakasnelci in ponujajo denar, da bi jih na kak način sprejeli v Podporni odsek. Toda mi ne smemo popustiti, ako hočemo imeti enkrat gotov red. Lansko leto se jih je oglasilo okoli 40 do 50 prepozno. Nekateri so celo jokali, drugi moledovali, toda bilo je zastoj.

Morda bo rekel eden ali drugi, da je to kruto. Toda pomisliti mo-ramo, da je Podporni odsek zdaj že v 6 letu svojega obstoja. Vsak član III. reda bi moral biti na Cvetje naročen ali ga vsaj brati, saj je to glasilo njegovega reda. Ako tega ni storil in se ne briga ne za Cvetje, ne za III. red, je to seveda njemu v škodo. Poznati se začčenja to zlasti zdaj, ko so začeli posamezni člani podpornega odseka, ki vsled starosti ali onemoglosti ne morejo vršiti več svojega poklica (zdaj jih je okoli 15), redno dobivati svojo stalno mesečno podporo ali pokojnino. Bilo jih je mnogo, ki niso verjeli, da bo iz tega sploh kaj in so z nezaupanjem zrl

na Podporni odsek III. reda. Ako bi danes videli srečne obraze in solze v očeh tistih, ki vidijo, da se jim ni treba več bati let starosti in onemoglosti, bi gotovo nihče več ne rekel, čemu se III. reda vtika v take gospodarske zadeve.

Razumljivo je navsezadnje, če še pomišlja dekle, ki je stara 20, 25 let ali recimo tudi 30 let, ali bi se vpisala v Podporni odsek ali ne, ker ima še mnogo upanja, da se bo bogato poročila ali dobila moža s pokojnino. Toda ko enkrat pride iz teh let ven, tedaj pač mora začeti misliti, da bo prejkone tudi ona enkrat prišla v leta starosti in onemoglosti in da mora zato skrbeti sama zase ter da ne more čakati, da bo slučajno zadela v loteriji ali pa da ji bo kaka bogata teta v pravem času umrla in zapustila bogato dediščino. Ne rečem, da se tudi taki slučajji včasih zgodijo, toda večkrat v povesti in romanu kakor v resničnem življenju.

Prav tisto velja o fantih. Naj si bo že uslužbenec kjerkoli ali obrtnik ali posestnik i. t. d. Vsi ne morejo v državno službo, da bi tamkaj dobivali redno pokojnino. Zato morajo skrbeti sami, da tedaj ko pride tudi zanje čas starosti in onemoglosti, ne bodo v breme samim sebi, ljubim sorodnikom ali občini, ter jih bodo potem porivali od praga čez prag in čakali, kdaj se bodo umaknili s tega sveta.

To smo povedali zato, da ne bo kdo mislil, da smo kruti, ko smo starostno dobo za sprejem v Podporni sklad določili na 50. leto in bomo to starostno dobo bržkone še znižali v prihodnjih letih.

P. ANGELIK:

Kronika III. reda

Zreče, okr. Celje; ust. 15. aprila 1912. Voditelj: Bezjak Josip, župnik. Odbor: Lanut Mihael, Hren Rudolf, Brdnik Marija, Orož Liza, Kunot Julijana. Število članov: moških 28, ženskih 80. Naročnikov Cvetja: 2. Okoliš skupščine: 1823 duš.

Tišina, okr. Sv. Trojica v Slov. goricah. Voditelj: Krantz Jožef, župnik. Odbor: Etžit Štefan, Sršen Ana, Horvat Jožef, Holmanko Ana, Marič Terezija, Horvat Veronika. Število članov: moških 17, ženskih 44, v novicijatu 18. Naročnikov Cvetja: 5. Okoliš skupščine: 3014 duš.

Cankova, okr. Sv. Trojica v Slov. goricah; ust. 21. 6. 1931. Voditelj: Sapošnik Jakob, kaplan. Odbor: Geder Jožef, Ficko Miha, Gjergjel Kristina. Število članov: moških 6, ženskih 40. Naročnikov Cvetja: 2. Okoliš skupščine: 2000 duš.

Sv. Marjeta ob Pesnici, okr. Maribor, Bazilika Matere Milosti; ust. 22. 3. 1914. Voditelj: Frangež Jernej, župnik. Odbor: Fanedl Viktor, Ul Jožefa, Ul Marija, Žmavc Marija, Zemljič Julijana. Število članov: moških 7, ženskih 54, v novicijatu 4. Naročnikov Cvetja: 4. Okoliš skupščine: 1650 duš.

Jesenice, okr. Brezje; ust. 28. oktobra 1909. Voditelj: Žagar-Sanaval Janko, kaplan. Odbor: Lazar Gusta, Vidmar Metka, Čufar Helena, Žvegelj Franc. Število članov: moških 4, ženskih 65, v novicijatu 3. Delujoča odseka: misijonski in dobrodelni. Naročnikov Cvetja: 13. Okoliš skupščine: 6436 duš.

Poljčane, okr. Celje; ust. 17. februarja 1918. Voditelj: Cilenšek Vekoslav, župnik. Odbor: Knaflič Anton, Zorko Ignac, Vrhovšek Henrik, Pahole Frančiška, Senegačnik Neža, Polanec Elizabeta, Kresnik Ma-

rija, Onič Marija. Število članov: moških 21, ženskih 208. Naročnikov Cvetja: 12. Okoliš skupščine: 2400 duš.

Gomilsko, okr. Celje; ust. 5. marca 1921. Voditelj: Satler Franc, župnik. Odbor: Kunst Antonija, Savinek Marija, Drča Marija, Sorčan Antonija. Število članov: moških 3, ženskih 44. Naročnikov Cvetja: 12. Okoliš skupščine: 1189 duš.

Brezovica, okr. Vič; ust. 19. marca 1935. Voditelj: Lavrič Andrej, župnik. Odbor: Rus Marija, Kozamernik Neža, Mravlje Marijana, Čuden Marija, Požar Ivana, Pezdir Frančiška. Število članov: moških 6, ženskih 115, delujoča odseka: misijonski in dobrodelni. Naročnikov Cvetja: 16. Okoliš skupščine: 2940 duš.

Sv. Peter na Medvedjem selu, okr. Celje; ust. 1919. Voditelj: Pučnik Anton, župnik. Število članov: moških 8, ženskih 30. Naročnik Cvetja 1. Okoliš skupščine: 1010 duš.

Dobrepolje, okr. Nova Štifta; ust. 1913. Voditelj: Mrkun Anton, župnik. Odbor: Klinc Terezija, Ponikvar Rozalija, Marolt Frančiška, Žganjar Katarina, Krže Rozalija, Hren Terezija, Petrič Frančiška, Žagar Jurij. Število članov: moških 9, ženskih 220. Naročnikov Cvetja: 14. Okoliš skupščine: 3400 duš.

Bloke, okr. Ljubljana, Marijino Oznanjenje; ust. 25. aprila 1915. Voditelj: Švigelj Viktor, župnik. Odbor: Pakiz Frančiška, Lavrič Helena, Zgonec Marija. Število članov: moških 2, ženskih 137. Naročnikov Cvetja: 8. Okoliš skupščine 2338 duš.

Sv. Trojica nad Cerknico, okr. Ljubljana, Marijino Oznanjenje; ust. 25. februarja 1902. Voditelj: Žužek Karol, župnik. Število članov: moških 5, ženskih 25. Naročnikov Cvetja: 2. Okoliš skupščine: 735 duš.

Loče, okr. Celje; ust. 1. aprila 1923. Voditelj: Žičkar Marko, župnik. Odbor: Kukovič Franc, Kumer Mihael, Bukovšek Frančiška, Zidanšek Marija. Število članov: moških 12, ženskih 96, v noviciatu 5. Delujoča odseka: dobrodelni in misijonski. Naročnikov Cvetja: 6. Okoliš skupščine: 2000 duš.

Blagor mrtvim, kateri umrjejo v Gospodu: Loče: Zgubič Marija, Peček Terezija. — Sv. Trojica nad Cerknico: Petrič Marija. — Bloke: Pakiz Magdalena, Pavčič Marjeta, Turen Marjeta. — Dobrepolje: Trpin Franc, Mustar Jožef, Hren Frančiška, Kralj Marija. — Gomilsko: Topovšek Helena. — Poljčane: Pahole Marija, Krum-pak Marija, Gajšek Franc, Modrič Marija, Vodenik Florijan, Strehar Antonija, Štumberger Jožefa, Polanec Anton, Pajer Uršula. — Sv. Marjeta ob Pesnici: Rajšp Janez, Ribič Marija. — Dobrava: Alič Ana, Klavžar Janez. — Nova Cerkev: Skok Jožefa. — Tišina: Stevanec Terezija. — Zakaj njih dela gredo za njimi. (Raz. 14, 13.)

Nove knjige

Missa in hon. S. Nicolai. Zložil St. Premrl. Partitura 15 Din, glasovi 4 Din. Dobi se v Jugoslovanski knjigarni ali pri skladatelju. Samozaložba. Maša je lepa, zložena v kar se da kratkem, lapidarnem, liturgičnem slogu in ne težka, tako da jo bodo lahko izvajali tudi šibkejši zbori. Pri vsem tem je zelo pevnna. Partitura in glasovi so krasno litografirani. Priporočamo!

P. F. A.

Partitura k zbirki Sv. Maša in pesmi. Priredil dr. Fran Kimovec. 1935. V založbi Jugoslovanske knjigarne. Človek bi si želel v naši dobi, ko ljudsko petje doživlja vstajenje, praktičen priročnik ali več priročnikov ljudskih pesmi, zlasti onih, ki jih narod poje, pa jih ne dobiš ne v tej ne v oni zbirki. S tega stališča je pričujoča zbirka še vedno samo dodatek k prejšnjim, že znanim zbirkam. Zlasti božičnih v tej zbirki precej primanjkuje. Pogrešamo tudi evh. himno »Mogočno se dvigni«. Vendar moramo pozdravljati to zbirko, ko je tako težko priti nas kaj založiti. Tisk je lep, oblika knjige vezana. Cena ni navedena. P. F. A.

Tri nagrobnice za moški zbor. Zložil Lovro Hafner. Samozaložba. Cena Din 2. Te vrste literatura je v dobi, ko se vekomaj do ostudnosti poje »Vigred« in še kakšna slična, zelo dobrodošla. P. F. A.

Dr. Malka Šimenc: Zdravstveni nasveti za družino in dom. Celje 1935. Založila Družba sv. Mohorja. Cena broš. Din 15, vez. Din 24.

Zdravje je naša največja dobrina, je bogastvo, ki se z ničimer drugim ne dá primerjati. Vse premalo pazimo nanj. Premajhne skrbi za zdravje sta največkrat krivi neznanje in lahkomiselnost. To sta glavni koreniki zla, ki gloda na ljudskem zdravju.

Knjižica zdravstvenih nasvetov skuša odpomoči temu zlu. Poljudno, v lahkoumljivi obliki opisuje posamezne dele telesa, da tako bolj živo predoči vrednost tistega organa za celotni organizem; nato obravnava škodljivosti, ki mu preté, in sredstva, ki jih proti njim lahko uporabljamo. Podaja navodila za takojšnjo pomoč pri nenadnih nesrečah in boleznih, a nikjer ne pozabi naglasiti potrebe zdravniške pomoči, kjer bi odlašanje moglo povzročiti škodo. Pregledno navaja splošna higienska pravila, ki nam jih nalaga skrb za zdravje. Kar daje knjižici posebno, praktično vrednost, je dejstvo, da ne predlaga in ne priporoča nič nemogočega; vsa navodila, od prvega do zadnjega, so v vsakem stanju in položaju izvedljiva. Sploh se ozira v vsem na tiste, ki se boré za obstanek in so zdravstveno bolj ogroženi. Zato bo tudi vsem brez izjeme lahko koristila, dala potrebno znanje in dragocena navodila. Poleg tega preudarno upošteva razne življenjske dobe, zunanje okoliščine, razmere v mestu in na deželi.

Knjižica je zelo pregledno razdeljena v poglavja, ki so vsako zase zaokrožena celota. H koncu obravnava v posebnih poglavjih higieno obleke, stanovanja in daje navodila za pravilno nego bolnika na domu.

Radi svoje bogate vsebine, pregledne, poljudne oblike in splošno izvedljivih navodil, zasluži knjižica, da pride v sleherno hišo.

M. Klementina Kastelec O. S. U. Sv. Angela Merici in njeno delo. Domžale-Groblje 1935. Založil Jugoslovanski uršulinski provincijalat v Ljubljani. Cena Din 12. Dobi se v uršulinskem samostanu v Ljubljani.

Letos praznuje uršulinski red štiristoletnico svoje ustanovitve, zato je zelo posrečena misel, da so uršulinke ob tej priliki izdale spominsko knjigo, ki popisuje življenje velike božje služabnice tretjerednice sv. Frančiška in obenem podaja kratko zgodovino uršulinskih samostanov v Jugoslaviji.

Kot otroke sv. Frančiška nas seveda zelo zanima razmerje Angele Merici do III. reda sv. Frančiška Asiškega. V časih njene mladosti so navadni verniki le redko prejemali Telo Gospodovo. In če je tu in tam kaka dobra duša zahrepenela po pogostejšem sprejemanju, je morala sama iskati pota do te sreče. Udje III. reda sv. Frančiška so lahko večkrat pristopili k sv. obhajilu in so po svojem vodilu tudi morali to storiti. Da bi delila evharistično srečo z njimi, je tudi Angela Merici vstopila v III. red. Ta dogodek pomeni važen mejnik v njenem življenju. Angela Merici ni

postala samo na zunanji hči sv. Frančiška, ampak še bolj tudi po njegovem duhu. Kakor sv. Frančišek, je ljubila in častila presv. Rešnje Telo, ljubila uboštvo našega Gospoda Zveličarja in to dvojno ljubezen je skušala vcepiti tudi v srca svojih duhovnih hčerk. Frančiškova ljubezen do presv. Evharistije in ljubezen do uboštva je postala tako temelj svetosti Angele Merici in najtrdnjša podlaga uršulinskega reda, ki se je ravno na tej podlagi tako razcvetel in dosegel višek duhovnega življenja. Knjigo toplo priporočamo.

Helena Haluška — **P. Evstahij Berlec O. F. M.: Lamotski župnik.** Ljubljana 1935. Založila Krekova knjižnica.

Čudovito je to življenje, ki pred našimi očmi v švicarski vasi cvete in poje pod okriljem cerkvenega zvonika. Župnik sam kakor gora trdi, v srcu pa skrajno dober in ves človeški, je kakor glasnik najbolj osebne človeške dobrote, ki je vsa posvečena iz njegovega duhovniškega poslanstva. Gospodična učiteljica — jasna in sončna, kakor njena domovina, mu stoji ob strani, da z njim vred duše rešuje, ljubezen oznanja... In vmes Pepica in mati županja in otroci, orožniki in svetna pravica, gospa markiza in tisoč slik in sličic, ki se spleto vse v eno samo nepozabno pesem. — Lepa povest lamotskega župnika je v odlomkih izhajala v »Cvetju«, zato jo naši bravci že poznajo. Zdaj je izšla v knjigi in bo s tem še pomnožila krog bravcev. — Vzemi in beri, da boš nekaj ur srečnejši, da bo nekaj ur sijalo sonce v tvojo mračno sobico.

A. Fersman — **P. Janez Žurga O. F. M. Iz življenja kamnov.** Ljubljana 1935. — Založila Jugoslovanska knjigarna v zbirki »Kosmos«. — Cena Din 85.—.

Po pravici pravi prireditelj knjige, p. Janez Žurga, da jih je le malo, ki bi se kaj prida spoznali v stroki kamnov ali kakor se glasi učeni izraz mineralogije. Zato je ta knjiga tembolj dobrodošla, ker v kratkih poglavjih razpravlja o raznih mineraloških vprašanjih, tudi najtežjih na tako zanimiv način, da je mogoče knjigo brati kakor prijeten roman, obenem se pa odpira bralcu očarujoč pogled v novi dotlej neznani svet mrtve narave. Mnogokatero sliko, ki krasijo knjigo, zanimivo snov še bolj poživljajo. Knjiga bo nedvomno ustregla vsem prijateljem in ljubiteljem narave, zlasti mladim navdušenim prirodoslovcem. Ker ni potrebna za razumevanje knjige nikaka posebna poprejšnja izobrazba, zato jo moremo vsem našim bralcem le toplo priporočati.

Sheila Kaye-Smith — **Griša Koritnik, Konec Alardov,** roman, Ljubljana 1935. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena kart. Din 68, vez. Din 80.

Odlična angleška pisateljica Sheila Kaye-Smith nam v tem romanu slika propad stare, v tradicionalnem formalizmu zakoreninjene rodbine Alard, ki vse žrtvuje zunanjemu videzu in rodbinskemu ugledu. Od nekdaj je imel ta mogočni, vase zaprti rod pred očmi le eno: kako bi z vedno novimi nakupi zemlje povečal svoj posest ter utrdil rodbinsko moč in skupnost. Toda časi so se spremenili, svetovna vojna je sprožila nova socialna in gospodarska vprašanja. Stari sarkastični Sir John Alard poskuša v obupni borbi obdržati rodbinsko posest in skupnost, toda usoda je neizprosna. Ko se mladi Peter, bodoči dedič in gospodar, zaradi namišljenega rodbinskega ugleda odreče svoji ljubezni do idealne Stelle in se poroči z lepo, bogato Judinjo, se zamajajo v njem moralni temelji — rodbina začne propadati. Stari miselni in gospodarski svet se začne rušiti, da se na razvalinah dvigne novo življenje, ki ga pisateljica nakaže zlasti v najmlajšem sinu Gervaziju. Roman je pomembno umetniško delo, ki z vso iskrenostjo in prepričevalnostjo rešuje žive življenjske probleme.

Selma Lagerlöf — France Vodnik: Klara Gulleborg, roman, Ljubljana 1935. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena broširani Din 48, vezani Din 60.

Eno najlepših, najprisrčnejših del te vélike švedske pisateljice je brez dvoma »Klara Gulleborg«, pretresljiva zgodba o ubogem dninarju Janu in njegovi čudovito nežni ljubezni do hčere Klare. Podoba te očetovske ljubezni nima primere v vsej svetovni literaturi. Knjiga, ki jo preveva globoko religiozno občutje, kar izžareva tisto zadnje, božje v človeku, ki očiščuje in odrešuje in nas napolnjuje s slutnjo o neskončnem ozadju vsega našega dejanja in nehanja. »Klara Gulleborg« je pravi biser pripovedne umetnosti, je ena izmed tistih redkih knjig, ki je človek ne pozabi, ko jo prebere, ampak jo še in še vzame v róke.

Dr. Franc Jaklič in dr. Ivan Vrečar, Liturgika za srednje, meščanske in tem podobne šole. Ljubljana 1935. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena vez. Din 34.—

Namenjena je ta knjiga kakor je razvidno iz naslova sicer v prvi vrsti raznim šolam, vendar pa, ker vemo, da se šolski pouk kaj kmalu pozabi, zato moremo knjigo priporočati tudi tistim, ki so šoli že zdavnaj odrasli. Liturgija je bogoslužje in spada torej v liturgijo sv. maša, razne cerkvene pobožnosti, zakramenti in zakramentali. Z liturgičnimi dejanji ne časti Boga samo duhovnik, ampak z njim tudi družba vernikov, ki so navzoči, saj je duhovnik od Kristusa pooblaščen služabnik Cerkve in zastopnik vernikov. Verniki morajo z duhovnikom sodelovati in so tako v neki meri tudi sami deležni duhovništva. Vemo pa iz vsakdanje skušnje, da jih je premalo celo takih, ki redno obiskujejo cerkev, pa nimajo jasnih pojmov glede pomena posameznih liturgičnih ali bogoslužnih dejanj, in tako namesto da bi sodelovali z duhovnikom, pridejo v cerkev in se tam dolgočasijo ter tudi večkrat klepetajo, namesto da bi molili. Prav v ta namen je potrebno, da tudi odrasli večkrat v roke vzamejo tako liturgiko, da poživijo svoje znanje o liturgičnih dejanjih, katero so morda izza šolskih let že zdavnaj pozabili. Prav ta knjiga jih bo poučila, kako naj z duhovnikom sodelujejo pri sv. maši in drugih cerkvenih obredih. Knjigo toplo vsem priporočamo.

Izlet v Rusijo, Lurški odsevi v Belgiji, Verski nauk, Dar sv. obhajila, Svete zgodbe, tako se glase naslovi novih knjižic, katere so izdali salezijanci na Rakovniku. Priporoča jih lepa vsebina, katero izražajo naslovi, kakor tudi nizka cena — 1 Din za izvod, ki je posebno v teh časih hude krize še tolikanj bolj primerna. Vsem, kateri želijo imeti berilo v ročni obliki ter obenem poceni, knjižice toplo priporočamo.

Spominska knjiga, izdana ob priliki odkritja spomenika škofu Ireneju Frideriku Baragi. Cleveland - Ohio 1935.

Kakor kaže že naslov, je posvečena ta spominska knjiga predvsem spominu škofa Ireneja Friderika Barage. Posvečena je pa tudi njegovim naslednikom, našim slovenskim misijonarjem in slovenskim škofom v Ameriki, ki so sledili njegovemu zgledu ter nadaljevali njegovo veliko delo. V prvi vrsti moramo tukaj omeniti lep življenjepis Ireneja Friderika Barage ter kratke življenjepise ostalih naših indijanskih misijonarjev v Ameriki. Obadva res krasna prispevka, ki ju je spisal znani frančiškanski pisatelj v Ameriki dr. p. Hugo Bren. Poleg vsega obsega lepa knjiga prispevke raznih pisateljev: Jožeta in Antona Grdine, gosp. Milana Slaje, g. Omana, g. Leskovca itd. Knjiga prinaša tudi zgodovino več slovenskih fará in ima tako zaradi njih člankov kakor tudi zaradi velikega števila ilustracij svojo trajno vrednost.